

PARFÜMERIE LOHSE

Edelweilchen

a legpompásabb ibolyaillat, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: illatszert — szappan — arczpor — pipere-víz 7498

Gustav Lohse, BERLIN W. kir. udvari szállító.

Kapható valamennyi illatszerezet, diszmutró, gyógyfűszerezet és gyógyszerárban, valamint minden fodrászüzletben Ausztria-Magyarországon.

„A világ legjobb sámfája“

FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és fehérmű raktárában.

Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7719

Páris ingek, Jäger-árúk, radász és sport-cikkek és választékban kaphatók. Kesttyük és Nyakkendők.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,

legjobbnak ismert arczszépítő a vilagon.

Ezen arczcrème a legrovidebb idő alatt eltávolítja az arczról minden bőrtisztáltságot, a m. szepők, pórszeme, mélysejt stb. a azt hófehérre és üdév teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely 70 kr., királynő-örme szappan 1 db 50 kr. — Kiváló-kegygyör fehér, róza és crème színben 1 doboz 70 krajczár. Székl-7721 déli főraktár.

Temesváry József Anyal-gyógyszertára Zombor, Jókai-ter 2. Budapestben Zúvók József gyógyszerárban, Király-utca 13. sz.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legújabb égyvagy SAVANYU-KÜT

Foulards-Selyemkelmék

a legválogatottabb színárnyalatokban, utólerhetetlen választékban, valamint fekete, fehér és színes selymek a jó viselhetőségért irásbeli jótállással. Közvetlen eladás gyári árára, egy ruhára is porto- és vámmintesen a házhoz szállítva. Ezer meg ezer elsőmerő levél. Minták postafordítvánly.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA királyi szállítók selyemkelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7781

GLICHÉT mindenemű Szentkirályi utca 13.

VASÁRNAPI UJSÁG

35. SZÁM. 1898. BUDAPEST, AUGUSZTUS 28. 45. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre - 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félre - 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 frt félre - 2.50 Külföldi előzetesekhez a postalgó meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ESKÜTÉRI HÍD.

MILYEN nagy kineze fővárosunknak a közepén végig hömpölygő hatalmas Duna, épen annyira akadályozza a pesti és budai városrészeknek egymással való közlekedését, s akadályozta különösen addig, míg állandó hidak nem épültek fölötte. Budapest növekedése és fejlődése azonban főleg a legutóbbi harmincz év alatt sokkal óriásibb léptekkel haladt előre, hogy sem a Lánchíd, majd pedig a Margit-híd elegendő lehetett volna a forgalom szükségéire. Ezért az ezredévi nagy ünnepre való előkészületek közben még két más állandó hid építése határozottat el törvényhozásilag. Egyszerre hirdettek pályázatot mind a kettőre, de az építést nem lehetett egyszerre végrehajtani. Előbb a vámháztéri híd készült el, a mely királyunk

nevére keresztelve már 1896-ban átadott a közlekedésnek, mint ezredévi ünnepünk egyik maradandó emléke. A másik, az eskütéri híd, most épül s olyan serény munkával, hogy 1901 októberében már föl is akarják avatni. Ez a nagyszerűnek ígérkező híd, mint már más alkalommal elmondtuk, a főváros testének épen a derekára esik s nagy rendezési munkákra adott okot kivált a Belvárosban, melynek nagy része egészen új alakot fog öltetni; de nagy változás lesz a budai oldalon is, hol már eddig is egész ház-sort sepertek el a Gellért-hegy tövéből, hogy a hídfo kellő tágaságú szabad térre nyilhasson. A híd építési munkálatait az idei tavaszon, áprilisban kezdték meg. Az Eskü-térből és az átellenes budai partrészből egy-egy hatalmas darabot körülkerítettek le egészen a Duna víz-

szintjéig, hogy ott, mint valami óriás műhelyben, zavartalanul folyhasson a munka. E zárt területeken aztán építő-anyagokat halmoztak föl, gépeket helyeztek el és kivált a pesti parton egész kis gyáraknak látszó gépházakat építettek fából, deszkából, melyekben gőz- és villany-erő hajtja a gépeket s adja az éjjeli világítást, az egész kerített területnek, minthogy a munka a caissonokban éjjel is szakadatlanul foly. Aztán megindultak a hídfo alapozási munkálatai. A víz szelén a partok burkoló köveit és lépcsőit, fölzsággatták s hatalmas czölöpsorokat vertek le gőz-bakokkal, bentebb pedig a szárazon a föld fölöséséhez fogtak, hogy majd a hídfo tartó-horgonyait odaerősítsék le sziklaszerű betonozással. Az eskütéri híd, mint már köztudomású, az első pályadíjat nyert terv szerint egyetlen

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE. Flapittatott 1847. Brausweller Janos Szegeden. ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

A debreczeni Kereskedelmi Akadémia (e tanintézet 40 év óta áll fenn) 7790 az igazgatóság.

FÖLDESY L. puska-műves BUDAPEST, Muzeum-körút 3. sz. Kétesövű Lefauchaux vadász-fegyver 15 frt, kétesövű Lancaster hosszú kulcsossal 18 frt 50 kr, kétesövű Lancaster lakas közötti kulcsossal 23 frt 50 kr, kétesövű Lancaster lakas közötti kulcsossal 23 frt 50 kr, kétesövű Lancaster lakas közötti kulcsossal 23 frt 50 kr.

Elhízottság, csusz, köszvény, gyomorhaj, ideg- és nő-betegségek biztosan és gyorsan gyógyíthatók villamos fényfürdő, vízkúra, napfürdő és svéd gyógygimnasztika segítségével Dr. PALOCZ IGNÁCZ gyógyintézetében (rendelő-intézet) Budapest, IX., Várház-körút 7. Rendelés: délelőtt 10-12, délután 3-5 óráig. 7770

Szépség és egészség. Kinek van szeptelje? Kinek mennek Garisbadba? Serail arczkenőcsőhöz, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztáltságot, hanem az arczbort vakító fehérre, tisztává és üdév teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor hozzá 3 szinben 70 kr. Postán franko küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozzá 1 db. 30 kr.

Magyarország legszebb látványossága Városliget Andrássy-ut végén. A hódoló diszfelvonulás Óriási körkép. festette Eisenhut Ferencz. Látható reggel 9 órától estig. Belépő díj 50 krajczár. Gyermekek és katonajegy örmestertől lefelé 30 kr.

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE. — A HIDÉPÍTÉS KEZDŐ MUNKÁLATAI A PESTI DUNA-PARTON. Erdélyi fényképe után.

Erdélyi fényképe után.

A HÍDÉPÍTÉS KEZDŐ MUNKÁLATAI A BUDAI DUNA-PARTON.

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE.

nyílású lesz, de a hid jármát nem drótkötelek fogják tartani, mint a terv czélozta, hanem láncok, vagyis az esküteri hid *lánc-híd* lesz; így a díjazott tervből csak az alapszeme maradt meg, a kivitel részletes terveit azonban egészen a kereskedelmi miniszterium dunai hidépítő osztálya dolgozta ki, mely Czekélius miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt áll s annak idején a Ferencz-József-híd terveit is átdolgozta.

Az óriás láncokat két hatalmas pillér fogja tartani, melyeket egészen a partszélhez építenek. E pillérek alapozási munkálataihoz valók a föntebb említett czölöpsorok, melyek arra szolgáltak, hogy az alapozáshoz szükséges roppant vas-caissonokat (feneketlen szekrényeket) azokon kovacsolták össze s aztán azokról süllyesztették le a partszéli vízbe, hogy a betonozó és kőműves-munkákat azokban végezzék a munkások.

A pesti pillér, miként a budai, két szomszédos alaptestből fog állani, melyeket egy hatalmas átboltozás fog egymással összekötni. A pesti oldali pillér 9 méternyre lesz leeresztve a Duna 0 pontja alá s kavics-alapon fog állni, míg a budai oldali pillért a Duna 0 pontja alatt sziklára állítják. A hidfőknek a szárazra eső részét 4—4 méternyre alapozzák a Duna 0 pontja alatt. Ezek a külső hidfők hasonlólag két testből vannak szerkesztve, melyeket egymással szintén átboltozásokkal fognak összekötni. A hidföktől a pillérekig terjedő áthidalás 4 s méter magas lesz a kocsitű föltől. E miatt a hidra vezetendő útvonalakot erősen föl kell tölteni. A pesti oldali feltöltés már a Ferencziak terétől kezdődik s így a Kerepesi-útról, illetőleg a Kossuth Lajosútczából aránylag gyöngye lejtéssel fog az út a hidra fölhaladni.

A hidfők alapozása miatt a partokon mély gödröket kell ásni. Eddig mind a két oldalon mintegy 4—4 méterig haladtak le s a kiasott roppant földanyagot részint a hidfők folytatásának feltöltésére, részint pedig a budai oldalon a Rudas-fürdőn alul ugyancsak most készülő kőpart földmunkálataihoz használják föl. A munkálatok folyamán némely mozzanatait a helyszínen készített fényképi főlvételek után képeken is bemutatjuk.

A hidat tartó láncokat a hatalmas parti pillérekre áthajolva, végeiknél fogva a rendkívül szilárd építésű hidfők beton- és kőfalai alá lesznek lehorgonyozva.

A hid hossza egyik pillértől a másikig 290 méter lesz, a pillérektől a hidfőkig a dunai rakodópartoknak áthidalása pedig mindkét oldalon 42—42 méter, s így a hidvonal egész hossza 374 méter fog tenni. A budai hidfő a Rudas-fürdő előtt, ennek kertje föltől megy neki a Gellérthegy oldalának, honnan balra a Ferencz-József-híd, jobbra pedig a Lánczid felé új utakat vezetnek le.

A hid vasszerkezetének minden részét a magyar államvasutak gépgyára állítja elő, mely már a Ferencz József-híd vasszerkezetének tökéletes elkészítésével is fényesen bizonyította, hogy ily nagyszabású munkák végzésére minden tekintetben képes.

A hid építésénél állandóan mintegy 300 ember dolgozik, kik részint földmunkások, részint mesteremberek s gépészek, nem számítva az építés minden ágánál alkalmazott mérnököket s egyéb hivatalnokokat. A munka legnehezebb része talán azoknak a kőműveseknek és betonozóknak jut, a kik a vízbe süllyesztett caissonokban dolgoznak, hová a tiszta levegőt külön gépekkel vezetik be. A munkások életére és egészségére általában mindenben s mindenütt a legnagyobb gonddal vigyáznak; innen van, hogy eddig semmi baj sem történt, valamint a munkálatok elé sem gördült semmi olyan akadály, a melyet a rendkívül tökéletes gépek és eszközök le ne tudtak volna győzni.

A legjobb reményekkel nézhetünk a hidépítés további munkálatai elé, s bizton várhatjuk, hogy ha a mintegy 5 millió forintba kerülő pompás hid elkészül, nemcsak fővárosunknak lesz egyik újabb ékessége s nevezetessége, hanem a hidépítés terén általában is olyan hírre fog jutni világszerte, mint idősebb társa, a régi Lánczid, melylyel együtt további előmozdítója lesz fővárosunk közlekedésének és fejlődésének.

ÖSZINTE SOROK EGY ÁLLATVÉDŐ ALBUMÁBA.

Milyen jó a ti szívetek,

Ti, állatvédő emberek!

Juhász ha a szamarát hajtja,

Megesik a lelketek rajta.

(T. i. nem a juhászon,

A szegény, gyalogos számaron.)

S az eb, ha étlen-szomjan kóborog,

Megráz ez a valóban rút dolog.

Én mégis azt mondom tinétek:

Vakon születt a ti erénytek!

Mindaddig az, míg ottan-ottan,

Lesz ember egy is, elhagyottan.

Mindaddig az, míg léssen árva,

Kinek az ég, föld mostohája:

Ki úgy vesz el magános árván,

A szívtelenség Szaharján;

Vagy úgy nő fel bűnbán, tudatlan,

Az állatoknál állatában!

Míg lesz egy lélek is nyomorba,

Ki hasztalan vár számalomra.

S bús szívek a kereszt jegye alatt,

Társtalanul bolyonganak. —

Míg szerte, úton, útfelen,

Azt látni szűnös-szűntelen:

Hogy ott seb, s nincs ki könyörölne,

Hogy itt köny, s nincs ki letörülje.

— Szóval, míg a világ akkép forog,

Hogy étlen szomjan nemcsak a kivert eb,

De más is kóborog!

Szabolcska Mihály.

EGY CONNECTICUTI YANKEE ARTHUR KIRÁLY UDVARÁBAN. (Folytatás.)

Humoros elbeszélés. — Irta Mark Twain.
Angolból fordította L. F.

Győzelmem mindeddig teljes volt. A királytól kezdve az utolsó sánta koldusig mindenki félt tőlem. Mert úgy tessék a dolgot tekinteni, hogy nem bolondság, ha az ember estve vacsora után nyugalomra térve, egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy ágyastól, feleségestől a levegőbe röpül s onnan vagdalt hús alakjában esik vissza a földre. Ámde az ördög — mint a szentírásban olvastuk — folyton kerülget, s így nekem is kijutott valami a bajból. A király egyik udvaroncza, kiről tudtam, hogy velem minden áron össze szeretne vésni, egy udvari ebéd alkalmával szememre hányta, hogy róla «Sir Dinadan Humorist» előtt megvetőleg nyilatkoztam. — Ön nagyon téved, Sir Sagrour — mondam az üres fejű udvaronc — én Sir Dinadannal, a királyné szürke öszvéreiről beszéltem és nem értem, hogyan vehette magára az öszvérekről vagy szamarakról folytatott beszédet?

Na, de Sir Sagrournak csak ez kellett.

— Hogyan, — ordítá a lovag, — ön nevémet szamarakkal és öszvérekkel egy füst alatt emlegeti! Ez vért kíván, igen, vért, sok vért...

— Ne kiabáljon itt az utcán — vetém közbe, — mintha legalább is felső kabátját loptam volna el! Nem ijedek meg a magam árnyékától, annál kevésbé pedig öntől. Bár-mikor és bárhol rendelkezésre állok. Vont-csöví pisztolylyal, revolverrel, Winchesterismét-lővel, karddal, vitőrrrel, furkósbottal, vagy — ha kedve tartja — ököllel...

S ezzel finom selyemmel bélelt smokingomat levette, az ingujjaimat felgyűrtem. A boxolást annak idején a híres brooklyn-i iskolában alaposan megtanultam; igaz ugyan, hogy az alapvizsga és díj-boxolás alkalmával tanárom négy fogamat kitérte, de azért most biztosra vehettem, hogy a vékony lábú udvaroncot néhány perc alatt pozdorjává töröm.

— Urak és lovagok nem szoktak ököllel párbajozni, — felelé Sir Sagrour szemöldökeit felhúzva, — ön nekem lóháton, dzsidával, leeresztett sisakkal, paizsszal fog elégtételt adni. Tartsa szerencsésjének, hogy olyan ember, kinek ősei már a vízözön előtt czimeres lovagok voltak, önnel megverekezik.

— Jó, jó, tisztelt vízözön előtti lovag-ivadék, ne beszéljünk annyit, hanem menjünk. Az idő drága. Nekem egyéb dolgaim is vannak. A felsőházban a kutyaadó reformjáról szóló törvényjavaslat mellett kell felszólalnom. Tizenhat halálos ítélet, harminczkét válóper és holmi pénzügyi miveletek tárgyában Ő Felségének tüzetes előterjesztést kell tennem, stb. — így aztán legfeljebb a második reggeli után érek rá...

— Nem úgy, uram, — felelé Sir Sagrour, — nekem előbb a szent sirhoz kell zárándokolnom, onnan visszatérve, okvetlenül felkeresem.

Tudva, hogy a szent sirhoz való ide-oda utazás gyalog legalább két esztendőbe kerül, azt gondoltam magamban: menj, a te bajod. Másnap Sir Sagrour bélelt télikabátjára egy ékes vörös posztó-keresztet varratván, vadonatúj, dupla talpú, krokodil-bőr cipőben Jeruzsálem felé indult.

Erre aztán ismét neki feküdtem a népboldogításnak. Nevezetes dolog, hogy mit nem tehet egy ügyes kényúr, kinek az állam segélyforrásai rendelkezésére állnak. Mióta a közügyek kormányzatát kezembe vettem; a XIX-ik század civilizációja még a legutolsó koldus is meglátzotta. Négy éve épült és berendezett iskolában a gyermekek mindent tanultak, az apró szegényes szatöbboltokból rengeteg rak-tárak, elevátorok és tűzmentesek épült tárházak lettek. A kivitel naponta gyarapodott, behozni semmit sem kellett. A villamos készülék gombján nyugvó mutató-ujjam egyetlen nyomásával békét köthettem, hadat izenhettem. De hatalmammal soha sem éltem vissza. Soha sem tettem olyasmit, miből ellenfeleim és irigyeim valamialávalóságot olvashattak volna ki. A király s az uralkodóház tagjainak határtalan bizalmát azért birtam, mivel látták, hogy mindenkinek megadom a magáét. De mindezek mellett az ország főnemesei nem bírtak belenyugodni, hogy a hatalmat egy külföldről betoppant ember tartsa kezében. Titkos ügynökeim által arról értesültem, hogy néhány ó-konzervatív főúr házánál mindenféle ürügyek alatt értekezlet tartanak, s a külföldi sajtó ellenem felbérelik. Na, nekem sem kellett több. Asszonyok, töképezések és uszorások segítségével annyira vittem a dolgot, hogy az elégtelenség kétharmada néhány esztendő alatt teljesen tönkre jutott. Clarence államtitkárom testestől-lelkestől hívem lévén, minden nagyon simán ment, s így senki sem tudhatta, honnan és mikor üt belé a mennykő. Harmadfélv múlva Sir Sagrour visszajött Jeruzsálemből, a hol a gaz-ficzkó tulajdonképen nem is volt. Ugyanis egyik külföldi ügynököm azt sürgönyözte, hogy a derék lovag valami táncosnóvel német és olasz fürdőhelyeken és játékbarlangokban mulat és folyton pénzért irdogál haza.

Alig hogy lábát a fővárosba betette, egy szép napon a hivatalos laphan a következő hirdetés jelent meg:

A király parancsára!
Értésemre esvén, hogy őszintén kedvelt hívünk, Sir Sagrour le Lesirone, Hank Morgan miniszterelnökünkkel párbajt akar vívni, a miért ez őt megsértette: a párbaj határnapjául a jövő hónap 16-dik napjának reggeli 4 óráját tűzzük ki, mely időben a felek előttünk megjelenni tartoznak. A párbaj a teljes kimerülésig fog vivatni, mivel a sértés minősége a békés kiegyenlítés lehetőségét teljesen kizárja.

Miután a rendelet ellenjegyzésem nélkül lón kiadva, a törvény értelmében rá sem kellett volna hederitenem, de így czélszerűbbnek tartottam a megtorlást más alkalomra halasztani. Clarence államtitkáróm a föntebbi hirdetéshez a napi hírek rovatában a következő kommentárt írta:

A hirdetési rovat élén olvasható rendelet a közönséget valami különös látványosság élvezetével kecsgetti. A közreműködő művészek nevei, kitünő mulatságot helyeznek kilátásba. Pénztárnyítás 13-án délben. Belépti-díj három fillér; zártszék 5 fillér a kórház-alap javára. Az uralkodó pár, valamint az egész udvar megjelenése. Szabadjegyek nem érvényesek. Ingenjegyet csak a papság meg a sajtó képviselői kapnak. Hami-

sított belépti-jegyektől óvakodjunk. Sir Sagrour és Hank Morgan urakat mindenki ismeri. Legyünk tanúi a lovagias küzdelemnek, ha már egyébert nem, legalább a jótékony czél kedvéért, melyet a belépti-díj nagyban fog gyarapítani. Vigyünk magunkkal egy kis elemőziát, hogy meg ne éhezünk. Egyébiránt a helyszínen süteményt és limonádénak való cseppeket fognak árulni.

Ez az első tornaviadal az újabb párbaj-codex szabályai szerint fog történni s így a felek szabadon választható fegyvert használhatnak. Tessék ezt tudomásul venni.

A kifizőt határnapig egész Angliában egyébről sem igen beszéltek. Az emberek esze csakis a torna-viadalon járt, nem azért, mintha ez valami különös dolog lett volna, nem azért, mivel Sir Sagrour a szent sirnál járt vagy nem járt, vagy mivel a párbajozók egyike az ország első minisztere volt. Ez még nem indokolta eléggé az emberek rémséges kíváncsiságát.

Tényleg az egész nemzet tudta, hogy a párbaj nem közönséges halandók, hanem hatalmas bűvészek közt folyik le. Két mester-bűvész az elsőbbségért fog egymással harcolni.

És az embereknek igazuk volt. Mindenki tudta, hogy az általam teljesen tönkre silányított Merlin éjjel-nappal Sir Sagrour fegyvereibe és pánczélöltözétébe természetfölötti erőt szorít, de különösen oly valami átlátszó, vékony fátyollal látta el Sagrour urat, mely ez utóbbit szemem elől teljesen elfedné. Ennyit tudtam, most csak az volt a kérdés: mit főztek még ki ellenem, a minek híré nem hallhattam? A világ tehát nagyon helyesen vélekedett, midőn a bekövetkezendő eseményeknek roppant kíváncsisággal nézett elébe. Részemről föltettem magamban, hogy a kóborló lovagok uralmának véget vetek, vagy pedig belé halok.

A tér, melyen június 16-ikán a torna-viadalmak meg kellett történnie, oly nagy volt, hogy akár két hadtest is elfért volna rajta, de azért a válságos napon ember ember hátán tolongott. A király, az udvar, az angol főnemesség, valamint egy csomó apró király és fejedelem számára épült, zászlókkal, bársonnyal, selyemmel és arannyal beszőtt posztóval bevont állvány egymaga két angol mérföldnyi területet foglalt el. Ezenkívül volt még egy sereg kisebb sátor, ezeket holmi fiatal henezgő urfiak foglalták el, hogy esetleg egy rögtönzött tornaviadalmnál kéznél lehessenek. Minden sátor előtt egy fegyveres csatlós állott, kinek mellén urának czimere diszllett. Biztosra vehettem, hogy azon esetre, ha Sir Sagrourt legyőzöm, e naplopók egyikével kell megverekednem. Magam is szolgálaim

számára két nagy, szerény külsejű vászon-sátort állítottam fel. A kifizőt órában a király intett és megszólaltak a viadal megkezdését jelező kürtök és trombiták, mire fényes egyenruhás hímzők a párbaj okát, valamint a párbajozók nevét háromszor egymásután kikijáltották. Tíz percnyi szünet után Sir Sagrour tetőtől-talpig arannyal kivert aczélvértben, óriási nagyságú lován megjelent a porondon. Kezében hosszú lándzsát tartott, oldalán akkora kard csüngött, hogy azzal akár egy tulkot is le lehetett volna vágni. Magától értetődik, hogy a fényes külsejű alakot a közönség egyszóval éljenzéssel és hurrah-kriálással fogadta. Hiába, a tömegnek czifraság és szemfényvesztés kell. Így volt az nálunk New-Yorkban, a praktikus yankeek országában is; ilyenek láttam a dolgok lefolyását Arthur király országában, még pedig ezelőtt 1300 esztendővel.

— Jó, — gondoltam magamban, — csak tessék tapsolni, majd meglátjuk, hány szákkal telik. Most rajtam volt a sor, hogy a porondon megjelenjek. Nos, engem nem éljeneztek meg, sőt oly habotára fakadtak, mintha legalább is hat bohócot láttak volna. Az éktelen lármának egy intő kürtjel véget vetett.

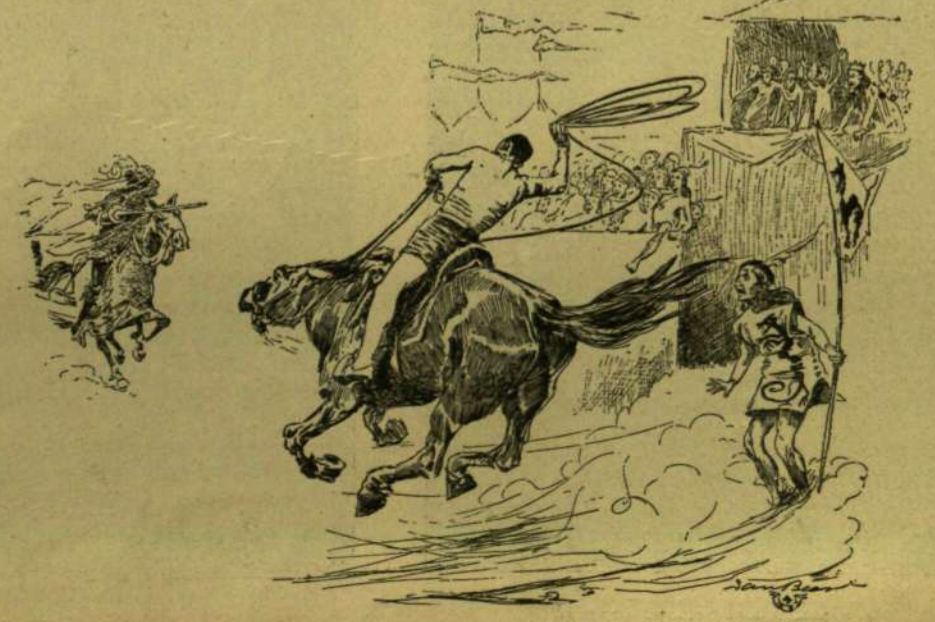
Tetől-talpig testzinű trikot-tornaruhába voltam öltözve, derekamra világoskék selyem övet kötöttem és hajdomon fölve lóra ülve, rövid kézi galoppban a királyi sátor felé tartottam. Lovam alig volt 15 markos, de csupa izom, csupa erő. Könnyű nyeret tettem rá, egyszerű kengyelvasakkal, éles csikózáblán kívül fején semmi sem volt.

A mozgó vastoronyhoz hasonló Sir Sagrour gúnyosan mosolyogva üggett felém óriási ménlovan, mire mindketten, a mint illik, a királyi páholynál megállva, Guenevere királyné előtt tisztelegtünk. Alig, hogy a királyné meglátott, elkialította magát: «Szent isten, Sir Boss meztelenül, lándzsa és kard nélkül fog vívni, vagy...»

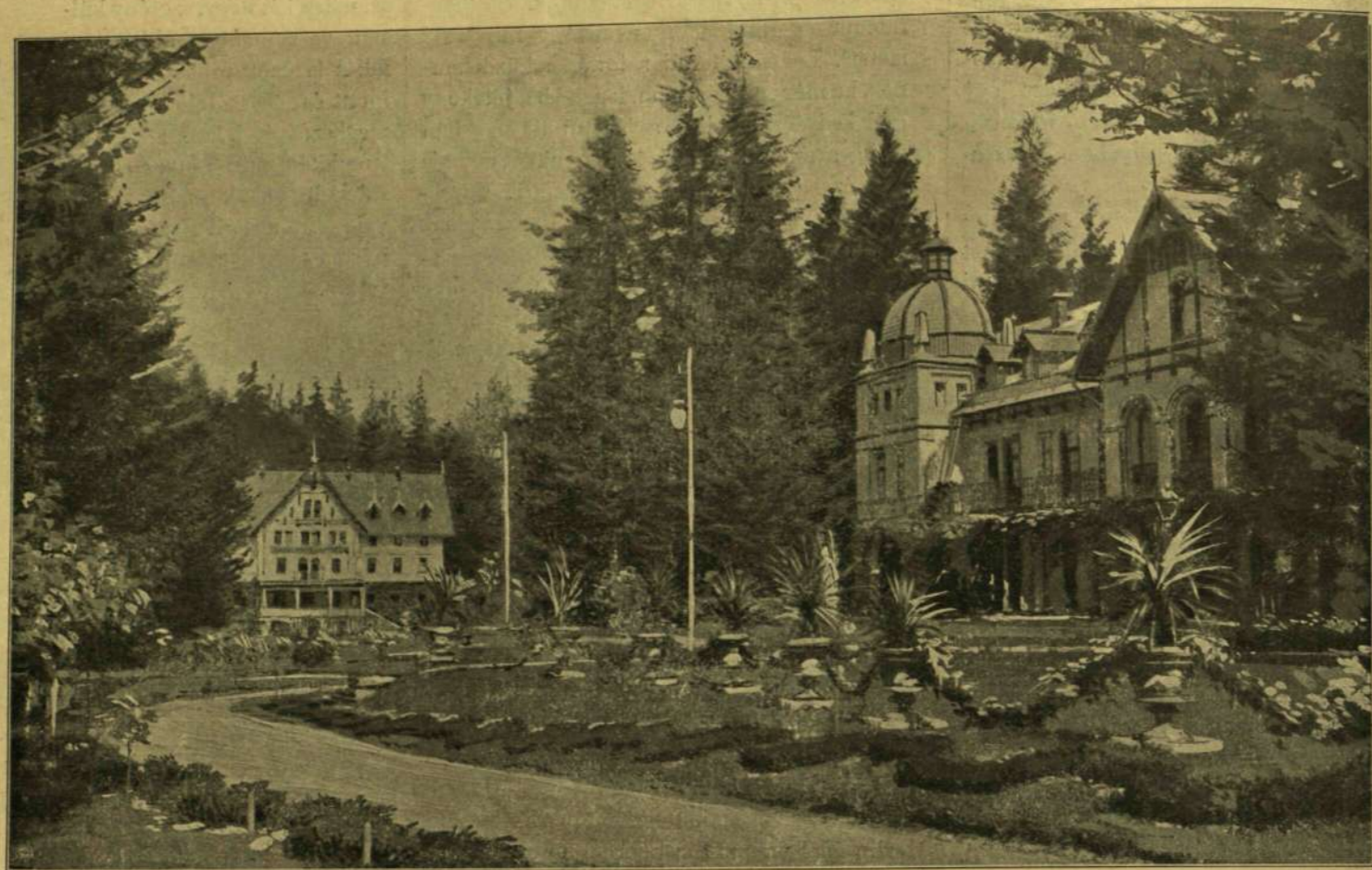
Erre a király elhallgattatta; azt mondta, hogy ne törődjek velem és ne ártsa belé magát oly dolgokba, melyekhez nem ért. Most megszólaltak a kürtök, mire mindketten az előre kijelölt helyen megállapodva, a viadal megkezdését jelező felsőbb parancsot vártuk. Láttam a vén

Minden sátor előtt egy fegyveres ór állott.

Pányvámát lekapva, a felém vágató Sir Sagrour nyakába vettem.

A Gyógyépület és Erdő-lak.

Merlint, ki Sir Sagrourra valami vékony hálófélét adott, mikor aztán a vitéz lovag úgy nézett ki, mint Hamlet kísértete.

A király intésére a kürt megszólalt, és Sir Sagrour másfél öles lándzsáját felkapva, felém vágott. Én pedig madárhúsú paripámon úgy surrantam el mellette, mint a fecske a víz tükrén. Persze, a lovag felsülésén mindenki nagyot nevetett, engem pedig megéljeneztek, s a mi legfőbb, valaki kifogástalan tiszta yankehangon azt kiáltotta: «csak neki, Tim!»

Ugyanezen jelenet háromszor egymásután esett meg. A tömeg ordított, a király s az udvaroncok tapsoltak, Sir Sagrourt pedig ette a méreg. A negyedik támadásnál más harezásati módhoz fogott. Ugyanis, midőn

Dr. Hoffenreich.

mellette a szokott módon elsurrantam, lovát megfordítva a rohamot alig tíz lépésnyi távolságból kezdte meg. Azt látva, hogy ily módon a gazficzkó hosszú lándzsájával lovamat, vagy pedig magamat könnyen megdöfhet, a nyeregkápára kötött pányvámot lekapva, a felém vágató Sir Sagrour nyakába vettem. Most lovamat megfordítva és sarkantyúba kapva a lovag urat paripájáról lerántottam. Sir Sagrour, ki ily előfogattal még nem utazott, a földre zuhant, mire paripája visszazsaladt. A király, az udvaroncok, a sok fejedelmi vendég, egyszóval az egész közönség eleinte annyira meg volt lepve, hogy csak akkor kezdtek tapsolni meg éljenezni, mikor a pányvát a földön heverő Sir Sagrour nyakáról levettem.

— Újra, újra, — kiáltá a tömeg.

(Vége következik.)

A Minis-forrás Marilla vidékén.

MARILLA-VÖLGYBŐL. A pneumatikus kamra.

MARILLA.

Úgy beszéli a legenda itt a délre leereszkedő Kárpát fenyves rengetegek között, nehéz bánya- és erdei munkában élő oláh nép ajkán, hogy egyszer volt egy bandita legény, a ki a krassói hegyek közt kalózkodott és mikor éppen a kedvese ölében pihent, elfogták és levágták a fejét a rend őrei, a hajdankorbeli zsandárok és azon helyben addig sirdogált a vérző szívű fáta, míg elomló könnyeiből a kristályforrás támadt, mely ezüstgyöngyös szalagban szalad le azóta ama gyönyörű völgybe, melyet vagy húsz esztendővel ezelőtt födözött fel Hoffenreich doktor a szenvedő emberiség javára.

Irók, doktorok, hálás «kurgastok», a kiket a természet az itteni levegő fűszerszámos orvosságával és a szerencsés fölfedező orvos az ő tudományával fölűdített ebben a felséges erdőben, igen sok magasztalást irtak már össze azon idő alatt, míg Marilla európai hírnevű gyógyhelyé emelkedett, de olyan szépet nem tudott még senki se mondani a csodás völgyről, mint az a legendás kis ének, a melylyel ezt, tudja isten, mily régi időktől fogva tiszteli meg az itteni nép. Oláh munkások, lányok és legények, áthaladva a hegyi utak fölfutó széles szőnyegén, gyakran belezengik az erdőbe azt a szép dalt, mely magyar fordításban így hangzik:

Szép menyasszony lett a föld,
Völegénye volt az ég:
Zöld, virágos ruhában
Igy született e vidék.
Hallod a szép éneket,
Mely örökké szól itten:
Fűben, fában orvosság,
Itt lakik a jó Isten.

Ez nagyon szép és nem túlzott az az ismeretlen bocksoros poéta, a ki állítólag a kitalálója a kedves dalnak, (melynek a melódija is igen kellemes), mert a Teremtés valóban olyan természeti remekelést végzett itten, mintha a tülevelű fák keretébe foglalt völgyet, mely olyan közel fekszik az éghez (2500 láb magasan a tenger színe fölött), gyógyhelyé predestinálta volna és im, egy vidéki orvos a saját idegbajára gyógyulást kereső útján fölismervén a helynek ezt a rendeltetését, néhány esztendő alatt olyan klimatikus gyógyhelyet teremtett Marillán,

Márkus Emilia leányával a marilla-völgyi parkban.

melynek gazdagsága arányban van azzal, a mit a természet adott...

A krassói oláh nagy városból, Oraviczáról, melynek csaknem egynem egyetlen utcáján félóraig trappol a megvasalt hintó előtt a két hegyi ló, fut fel a hegyléc közé az a zúzott terméskövel ágyazott út, mely óriási z betűk formájában egy óra alatt fölvezet 2500 láb magasra, a hatalmas erdő-üstökével szédítő mélységbe tekintő Deák-magaslat lábáig, itt még egyet kanyarodik az út, ott függ a jó Jézus a keresztján, bádög-arczát mindig friss hegyi virágkoszorú övezi, — itt már a Marilla hűvös erdejébe jutottunk, s ott lent a völgyben a gyógyhely kilencz nagy fehér háza és több apró épületei tűnnek szemünkbe.

Kivül marad mögöttünk minden, a mi itt a nyugalmat és a gyógyulást zavarná: a lármás, küzdelmes világ, a por, mely a rengetegek szitáján soha be nem lopódzhat, a szél, mely akármilyen erővel igyekszik betörni, kívül reked, belevágódván a hegyekbe, melyek örökké a hátukat mutogatják neki.

Eszendőről-esztendőre több ház épül a völgyben, úgy, a mint évről-évre jobban hódít a gyógyhely, mely ma már állandóan ellát 250—300 beteget, azonban egy nyár folytán összesen 6—7 száz látogatója is van. Nincs a modern tudománynak a beteg légzőszervek és idegek gyógyítására alkalmazott találmánya, a mit Marillán mintaszerűen berendezve és vezetve meg ne találta a szenvedő, orvosi vezetése pedig valóságos páratlan. A mindenféle gyógykúrák lelkiismeretes megrendelésében, a figyelmen és gondosságon kívül van valami katonai szigorúság. De kell ez a be-

tegnak. Egy kicsit morog bár, de — gyógyul. Szabadság annyi van, a mennyit a doktor rendel; a beteg azt eszik, iszik, a mit ő rendel, minden második nap rapportra megy hozzá, ha van jelteni valója, ha nincs; éjszakára egészen becsukni az ablakot nem szabad, de szabad a terített «table d'hôte» asztalhoz lekötött páciensnek a tálból, mely betegnek és gyöngékedőknek is alkalmas könnyű ételeket tartalmaz, annyit venni és enni, a mennyi jól esik a lelkének. Ez is valami talán, mert mire a beteg végigsétálja a Tabajdi-utat, mely mint egy nagy sárga kigyó hajlik át a hegyoldalon: fehér, vértelen orcáját rózsásra festeti az a láthatatlan jó isten, a kiról Marilla legendája énekel és ezenközben az étvágya is feltámad és alig várja a bóbítas fejkötőjü s egyformán egyszerű, de elég csinos öltözethen levő felszolgáló lányokat, a kik az egymás szomszédságában levő két nagy étterembe két felvigyázó nő vezetése mellett a konyhából sokféle jókat felraktározhatnak öblös fehér tálakban a közös nagy fürdő-családnak.

Nagyon érdekes a marillai fürdő-család élete. Letelepdedve a völgyben, az egész intelligens nagy társadalom az asszimiláció egy bizonyos vegyi folyamatán esik át. A rangok és egyéb hatalmasságok bizalmi szomszédságba kerülőknek a szerény professzorokkal, szomorú kishivatalnokokkal, tisztességes és más kereskedőkkel igen szépen ismerkednek, és valamely családias jellegű demokratikus egyenlőség és barátkozás vonja összebb mindegyre az embereket. A szenvedő emberek vonzódnak egymáshoz. Azonban ez a kedves egyenlőség a forrását voltaképpen a gyógyintézet vezetésétől veszi, mely nem ismeri itt rangot és gazdagságot, csak beteget ismer és egyforma gondnal van mindenki iránt.

Igy megy az élet: Reggel 6 órakor szólal meg először a szanatórium harang. A cselédség — száznál több — mind munkára készen van már. A vizgyógyintézetben kezdődik a kúra. Egyenként érkeznek a park harmatos virággyai között a betegek. A férfiakat tagbaszakadt, kitűnően

Márkus Emilia két leányával és dr. Hoffenreichné a gyógyépület előtt.

Márkus Emilia két leányával a szarvas-szobor előtt.

képzett, izmos fürdőszolgák kapják le csakhamar a tiz körmükről, a nőket erős, ügyes fürdető asszonyok kapják a kezükbe, és kit izzasztó pólyába tesznek, kit friss vizes lepedőbe csavarva pacskolnak addig, míg rózsaszínűvé nem változik a nyakától a bokáig; másokat kádba nyomnak és kisebbrendű Niagaraikat zuhogtatnak a fejükre, mellükre, hátukra. Közben elkezd zúgni a villam-áram, készül a *villamos fényfürdő*. Tükörrel falazott, hordóalakú fakalitokban tűnik el az ember, s úgy ül ott a bezárt magas kádban, mint a spanyol inquisitio idejéből fennmaradt képeken láhattuk, csak a feje van csak a szabadban, míg bezárt testét 60 villamos izzólámpa 47—50 R. foknyi forrósága járja át. A hőmérséklet néhány perc alatt fölemelkedik, s a páciens a biztos gyógyulás reményében izzad, mint egy beduin az egyenlítő tájékán. Jó ez csúszos, kőszvényes bántalmaknál s a túlságos elhízás, szívelégtelenség és szívtúlterhelés ellen.

A friss reggeli hideg vízzel gyógyított betegek csakhamar visszatérnek a parkba és érdekes kép ez itt, a mint asszonyok és lányok a szabadon lehullámzó dús Loreley-hajjal, mint romantikus regéalakok, végig suhannak a fenyőfalugásokban, a park utain. Egy-egy bájos asszonyi és lány-fejről, mint csodás szép arany vagy fényes fekete selyem-köntös borúl a vállra a dús szőke, avagy fekete haj. Ebben a kúra-versenyben pompázott az idei szezonban P. Márkus Emília, az ünnepeit művésznő gyönyörű haja, melyről hiszen említést tesz már a művész történelme is. A művésznő természetesen nagy kedvvel hódolt ennek a haj-kúrának, a mely egyike a legérdekesebb látványoknak Marillán, — bizony másutt is nagyon megnéznék, megbámulnák!

Mire fölszál a harmat a virágról és az asszonyi hajról, újra csepegnek. Megnyílik a *belelegzési terem*. Itt összegyűjtik a gép a fenyő orvosság extraktumát, melyet gőz alakjában lehel be a beteg. A teremben apró inhaláló gépecskék, minden betegnek külön tölcésére, külön szere van. Itt e tágas teremben is egy órát töltnek, közben elszórakozva irással, olvasással, társalgással. Ezután következik a harmadik harangzó, mely a *reggelizés* hívja a fürdő vendégeit. Az orvos rendelése szerint kapja mindenki a maga jó falatját: tej, vaj, kávé, kakaó, méz, stb.

Reggeli végeztével ismét folytatódnak különböző kúrák, s kiki meg a gyógyulás azon útjára, a mely neki rendelve van. Egy csapat eltűnik a külön épületben elhelyezett *pneumatikus kamrában*; mesterségesen sűrített levegő gyógyítja itt az asthmában szenvedőket. Külön orvosi felügyelet van itt is ép úgy, mint a hidegvíz-gyógyintézetben és az inhaláló-teremben. Vértelen, zsenge gyermekek, fiúk és lányok, megbéniült kezű és lábú felnőttek a *gymnastika* és *massage torna-pavillonban* a legújabb orvosi tudomány útmutatása szerint a legújabb találmányú gyógytornaeszközökkel testedző és fejlesztő gyakorlatokat végeznek az egyik assistens, dr. Csillag vezetésével. A gyógyintézeteknél egészen új dolog ez, és kitűnő hatása rövid időn tapasztalható.

Mindezen gyógymódok a legnagyobb rendben vezetettek és a közönség sokaságához képest úgy vannak beosztva, hogy állandóan egész nap folyamatosan van a gyógyítás, egyik csoport a másikat váltva fel. Mindez pedig a dietikus étrend megállapításától kezdve a hízaló-kúráig egy erős kézben összpontosul: *Hoffenreich* főorvosában, a kinek minden rendelkezése szigorú parancs úgy a mellette működő segédorvosoknak, — az ifjú *Hoffenreich* Herman dr. is ezek közt van — mint a felügyelő és kiszolgáló személyzetnek.

A hatalmas konyha és a kiszolgálás rendjét, valamint a gazdaságot és az irodai munkát nagy pontossággal és szigorúsággal egy gyöngye női kéz dirigálja: dr. Hoffenreich nejének keze, mely szintén százféle dolgozik. Ott van mindenütt reggeltől estelig: a gazdasági telepen, a hol százával nyüzög a sok baromfi és egyéb jószág, az élelőkamrában, konyhán, irodában, tész-vesz, rendelkezik s e mellett ráér vigasztaló, meleg szókkal földeríteni a szenvedőket.

Ez a belső élete a fürdőnek, a hol világfürdők zajából s az azzal járó kellemetlenségekből semmi sem található; és bizony csak az jöjjön ide, a ki gyógyulni és igazán pihenni, enyhülést találni óhajt. Van azért vidámság is van itten,

de az a szelid, kedves hangulat, a mi jótékony hatással van az idegekre, a lélekre. Marilla szórakozó termeiben könyvtár és sokféle magyar és külföldi lap áll rendelkezésre; s természetesen itt van a sablonos zongora is, mely néha itt is agyon zaklattatik; hegedű, cigány-muzsika d. e. és d. u. este kilencz, aztán a konvencionalistombola, mely, — akárhogyan humorizálunk, — mégis csak megmarad fürdő-mulatásnak örök időkre. A tánc csak másnap dupla ledörzsölés és bepakkolás terhe mellett engedélyeztetik nagyrítán azoknak, a kiknek egy kicsit ez is szabad; az előtáncosok és bálkirályné azonban legtöbnyire csak 7—8 arasztosak. A dreischrittek és csárdások terminusa szanatóriumi határok közé van szorítva, és mikor esti 10-kor egyszerre behunyják nagy, fényes szemeiket a hatalmas villamlámpák, melyeknek tejüveg gömbjei mint egy-egy apró hold csüngenek sűrű sorban a park fölött, tündéres fényt árasztva a sötétzöld fenyves világra: ez azt jelenti, hogy *jó éjszakát*, az egész fürdő-család térjen pihenőre. Nem is kell valami nagy biztatás, mert az életet adó erős, friss hegyi levegő az egész napi kúra és séta után békességes nyugvásra készíti az embert.

Azok, a kik megbírják, — mert nemcsak betegek és üdülők, hanem egészségesek is örömmel időznek Marillán, — szebbnél-szebb kirándulásokat tehetnek itt Marilla pompás vidékein. Tele vannak ezek a nagy erdőségek a természet csodás panorámaival. S a ki szereti ezt az ősi zöld világot, az bizonyosan nemcsak az apró természetű oláh-czigányok lustán húzótt nótáit hallja, hanem van arra is lelke, hogy meghallja az erdő főnséges szimfoniáját, mely örökön szól, elandaltón, és gyögyit. Messziről integetnek a *Barv* és a *Sperl csúcsai*, jó utakon megmászhatók ezek, innen szállit a szellő legtöbb erdővirág illatot, míg a könnyebb kirándulásokat kedvelők a *Hoffenreich*, a *Castor* és *Pollux*, a *Valle*, a *Minis* s más forrásokat keresik fel. Sárga, kavicsos homokk vannak megágyazva az ide vezető, jórészt egyenes utak. A Hoffenreich-forrás adja a fürdőnek a kristálytisza vizet, s a Castor és Pollux-forrásokhoz járnak le hajnalit az erdőségek őzei szomjukat oltani. Távlatra esik a vizeses *Zsittin-forrás*; ennek a völgyében a *Zsittin-viadukt*, továbbá a *Coronini-forrás*, mely a kies Steyerlak községnek keresztül közelíthető meg, és még számos kirándulási hely kínálja a vidék szépségeit. Gyönyörködhetünk úgy szép, enyhe erdei tájakban, mint vadregényes és zordabb vidékekben; élvezhetjük a szép kilátásokat, melyek némelyike a Dunáig, Szerbiáig, a magyar alföldre terjed. 30—40 érdekes kirándulási hely van Marilla környékén. Ezen a vidéken fekszenek a híres vas- és szénbányák, vashámorok: *Amna* és *Resicza* is. Az aninai vasút a kontinensen egyik legmerészebb alkotású hegyi pálya; érdekességben túlszárnyalja még a Semmeringet is.

Van Marillának külön postája, mely naponta kétszer hoz és visz levelet; külön csendőrsége; tűzoltósága, gyógyszerháza; az egyes lakó- és gyógyépületeket telefon-hálózat köti össze; szóvala modern fürdők minden kényelme föltalálható itt Dél-Magyarország ósvadonának e paradicsomkertjében.

Nemzeti szempontból is megérdemli a szenvedők részére alkotott gyógyhely, hogy a magyar közönség meglegedéssel tekintsen felé. A nemzetiség-lakta délvidek főfészékén, Krassóban ez a kis tenyérnyi völgy valóságos magyar nemzeti szellemet áraszt a messze környékre. Évekkel ezelőtt alig esendült még itt meg a magyar szó, és ma Oravicán és a környék helyeiseiben magyarul kínálgatja a barna oláhlegény széles, vasas hegyi hintóját, a kereskedő a portékáját a fürdőbe önző közönségnek. Magában a fürdőben pedig minden magyar, a mi szintén nem csekély érdeme a fürdőigazgatóságnak.

Az idei szezon, mely még javában áll, mert hiszen Marillán enyhe, klimatikus éghajlatánál fogva szeptember végeig tart az évad, — különösen élénk és hangulatos volt. A fürdő állandóan telve volt nagy, előkelő közönséggel s ennek sorában a magyar közélet számos kitűnőségével. Hirneves egyetemi professzorok, kiknek figyelmét felkeltette e nagy jótékonyágú fürdő, sorba látogatják tanulmányozás czéljából, és nem ritka eset már, hogy külföldi híres orvosok is ide küldik betegeiket. Az idei nagy

társaságból csak néhány nevet jegyzünk fel. Marilla vendégei közt voltak: Márkus József Budapest főpolgármestere, Teleszky István nyug. államtitkár, dr. Szontagh Abraham egészségügyi tanácsos, Jendrassich Ernő egyetemi tanár, Szalárdi Mór dr. egyetemi magántanár, Stern Samu dr. egyetemi m.-tanár, Paxy Károly nyug. altábornagy Karola és Margit leányaival, Rónai Horváth Jenő ezredes, Simontsits Béla miniszteri tanácsos nejevel, Reményi Antal budapesti ügyvéd és író s az EMKE jogtanácsosa és neje (Marilla állandó nyári lakói), Haller Rezső dr. a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke, Tost Gyula miniszteri tanácsos és neje, Charousek Rezső a híres magyar sakkmeister, Hájós János miniszteri tanácsos, Groisz Gusztáv dr. országgyűlési képviselő és leánya, Deutsch Bernát, az aggyastán Ruhig Sándor dr. nyug. törzsorvos Temesvárról, ki másfél évtized óta minden nyárat itt tölti s fiatalos szellemességgel annyi szepert tud beszélni Marilláról; stb. A művészvilágból itt nyaraltak P. Márkus Emília két leányával Tessával és Romolával, a kiknek csoportképét egy itt járt festőművész munkatársunk pillanatnyi fényképfelvétele tünteti föl. * Továbbá Palotai Piroška a Nemzeti Színházról, Hettyei Aranka a Magyar Színházról.

Bár Szent István napja is beköszöntött, a mi rendszeren a fürdő-szezonok hanyatlását szokta jelenteni: Marillát ma is oly makacsul megszállva tartja vendégerege, mintha a völgyből levélhullásig senki kimozdulni nem szándékoznék. Újonnan jelentkező vendégeket csak nehezen tudnak elhelyezni.

E sok szobán, a mivel Magyarország a gyógyhelyét ismertették, koránt sincsen kimerítve a kitűnő fürdőhely méltatása és a fokozatos fölendülésből ítéve, hanem valószínű, hogy a közel jövőben újabb épületeket kell emelni az itt gyógyulást kereső szenvedőknek az eddiginél is nagyobb arányban való elhelyezésére és ellátására. Szó van továbbá arról is, hogy a kis bádög Jézus is, a kinek tiszteletére a szenvedők évtizedek óta tépdesik és fonják koszorúba az erdő virágait, szintén hajlékba jut. Kicsiny kápolnát építenek neki, melynek nagyon kedvesen csevegő harangja lesz és szől a fölsegített szenvedők nevében: Hála, hála . . .

Békefi Antal.

EGY MAGYAR DIPLOMATA KALANDJAI.

A múlt évben elhunyt osztrák történetadó, Arneht hátrahagyott műve, mely „*Johann Freiherr von Wessenberg*” czim alatt közelebb hagyta el a sajtót, századunk egy kiváló osztrák államférfiával ismert meg, kinek hosszú diplomáciai szolgálata egy érdekes lapját az epizód képezi, midőn az 1879-ben elhalt herceg *Pálffy* Antallal mint hadifogoly töltött rövid időt Napoleon táborában a szövetségesek háborúja alatt.

A két férfi barátsága egy pillanatig sem szűnelt, míg csak a halál őket el nem választotta. Marcheggben és Malaczán *Wessenberg* élte végéig szívesen fogadott látogatója volt a *Pálffy* családnak, mely a herceg agg és világtalan anyja körül csoportosult, kinek menyje, *Pálffy* felesége, az utolsó Kaunitz herceg legidősebb leánya, szellemi központja volt a társaságnak. Jelen volt annál a szomorú eseménynél is, mikor a herceg, 1830 augusztusában Malaczán egy vadászaton tévedésből Miklós öcsését megölte, s jelenléte vigasztalta a gyászba borult családot.

Pálffy Antal — akkor még csak gróf — maga is a diplomáciai pályán kereste érvényesülését s még egész ifjan, épen *Wessenberg* alatt, Münchenben kezdte meg szolgálatát. Vele tette meg az útát Londonba is Potter Pál név alatt, míg *Wessenberg* maga Willmann név alatt utazott abban a titkos küldetésben, melynek czélja volt Angliát Napoleon oroszországi veresége után az osztrákok békepolitikájának megnyerni.

1813 február 9-én hagyta el a *Pálffy*val Bécsét s útközben roppant hóvihartól meglepetve, majdnem holtra fagyva érkeztek Drezdába, honnan nem sokára tovább utaztak London felé.

* A *Tessa* (Tessalia) és *Romola* nevek a kitűnő angol író Elliot György „*Romola*” czimú regényéből vannak véve, a mely érdekes regény közelebb, úgy tudjuk, magyar fordításban is megjelenik.

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE. — A pesti hídő alapozása.

Egy évi időzés után, 1814, márczius 7-én tért vissza a két diplomata Londonból, Calais és Utrechtén át a szövetségesektől már ellepített francia földre, s ez alkalommal érte őket az a viszontagságos kaland, melyet alább ismertetünk Arneht könyve nyomán.

Ütközben *Pálffy*hoz és *Wessenberg*hez egy svéd tábornok, Skjöldebrand csatlakozott, kit a svéd koronaörökös küldött Sándor csárhoz, továbbá egy porosz biztos és több orosz tiszt. Nyolcz kocsi töltötték meg, midőn egy kozák szakasz fedeztetett alatt Nancyból elindultak. De útjukat nem vették egyenesen Páris felé, hanem délnyugati irányban Neufchetonnak, hogy a chaumonti főhadiszállásra jussanak. Megfoghatlan módon azonban a kozákok egyszerre csak elpárologtak s magokra hagyták az utasokat.

Neufchetonról mintegy félóránnyira lehetnek már, mikor lövést hallottak s nyomban rá tiztizenkét fűzőt ugrott ki az erdőből, kezökben puskával, s eltűntek a mellékösvényeken. A társaság megállt s rövid tanácskozás után *Pálffy* *Wessenberg*gel s a svéd tábornok aduánásával, továbbá két svéd huszárral s a bajor őrség két emberével az úton előrenyomultak kémszemlére, míg a tábornok maga s a többi fegyveresek a kocsiat s a postalegényeket vették őrizet alá, kikben legkevésbé lehetett bízni.

*Pálffy*ék közeledtére a fűzők nagy lármával visszavonultak az erdőbe, az útát azután minden nevezetesebb fenakadás nélkül folytatták Saint-Thiebaud-ig, a hol a helyzet egyszerre lényegesen megváltozott. Száz meg száz ember, részint fölgyverkezve, részint puszta kézzel rohant le a halföldi magaslatokról az ország-útra. Lövések hangzottak s mikor a menet a postahivatalt elérte, a falu már telve volt négy-öt száz emberrel. A harangot meghúzták, sikefitő ordítózás támadt és szitkot szitkot után szórtak a szövetségesekre, míg Napoleon éljeneztek.

Pálffy és *Wessenberg* iparkodtak az előjárósági hivatalhoz jutni, hogy diplomáciai rangjokat és jellegüket érvényesítsék, habár gondolhatták, hogy ilyen emberek előtt az nem fog imponálni. Ezen kísérletök közben a menét utolsó kocsijai ellen erős támadást intéztek s ez alkalommal a bajor fedezet nagy részét lefegyverezték. *Wessenberg*et a postamester menyje, nyilván oly czézből, hogy megmentse, a postahivatalt húzta be, s itt fölháználva a kedvező pillanatot, egy őrizetlen perczben Merveldtől eredő legfontosabb sürgönyeit elégette a kandallóban.

Ellenben *Pálffy* kívül rekedt, s *Wessenberg*, aggodva miatta, újra kisietett. Látta, a mint a svéd tábornok oktalan módon kardot rántott az őt körülöfő fegyveres tömegre, mely szakadatlanul azt kiáltotta: „Ez itt a herceg!” *Pálffy* azonközben négy ember földre teperte s szuronyokkal fenyegette. Emberföltölti erővel szakította őt ki *Wessenberg* karjaik közül s a posta-

hivatalba hurcolta, hová a többiek is, támadók és megtámadottak, utána födültek.

Nemcsak a svéd, de az orosz tiszték is kardot rántottak s általános mérszárlás vette mármár kezdetét, melynél természetesen a túlnyomó számú lett volna a diadal. Hogy ezt elkerülje, *Wessenberg* rábirta társait, hogy hagyjanak fel az ellenállással s fegyvereiket e szavakkal nyújtotta át az összeverődött tömeg kolomposainak:

— Most vége a viszálynak, mert mi a foglyaitok vagyunk. De ti francziai vagytok s ismeritek a katona becsületbeli kötelességét.

S a paraszok vezetője, egy *DeForest* nevű volt galogos kapitány csakugyan rá is beszélt embereit, hogy a további megállapodásokig tartózkodjanak az erőszakosságoktól.

Kitűnt most, hogy a svéd tábornokot, a ki bundáján nagy rendcsillagot viselt, az egygyűjű paraszok Artois grófnak tartották s ellene irányult a neufchetson-i postamestertől kiindult egész mozgalom, a ki már a nagyszámu kíséretből következtetett a csillagos tábornok magas rangjára. Tűstént elő is kérték minden írományait, melyek közt volt a svéd koronaörökösnek egy levele is az orosz csárhoz, a mit azonban senki sem mert fölbontani. Ellenben hangosan fölolvasták a tábornok útlevelét, melyből bosszankodva győződtek meg, hogy tévedtek szemlélyére nézve.

Wessenberg iratai után senki sem kérdzősködött, ő azonban, hogy véget vessen a dolognak, követte, hogy vezessék Napoleon főhadiszállására, a mi mindkét félnek érdeke, mert a császár, a ki személyes ismerőse, bizonyára meg fogja jutalmazni őket azért. Együttal 12 frankot ígért fejéknél azoknak, a kik őt Napoleonhoz kísérmé vállalkoznak.

Erre rá is álltak s egy *DeForest* vezénylete alatt álló csapat őrizete alatt a foglyok útra keltek délelőtti 11 órakor Chaumont felé, a hol Napoleon főhadiszállását sejtették; elől ment *Wessenberg* Deforesttel egy kocsiában.

Hosszas kocsiadás után, mialatt a paraszokat, kik minden megállóhelyen iváshoz fogtak, s a kocsiában ülőket zsarolták, csak nagy nehezen lehetett az erőszakosságoktól visszatartani, Chaumonttól egy óránnyira *Piré* francia tábornok egy czirkáló csapatának előrsére bukkantak. A katonák és paraszok közt heves csetepaté fejlett ki, mivel a katonák maguknak követelték a foglyokat s a tőlök elvett zsákmányokat, a mi ellen ezek természetesen tiltakoztak. A nagy zavar tetőpontján, mely már-már a foglyokat is komolyan fenyegette, *Wessenberg* fölfedezte magát *Piré* tábornok segédtsége előtt s oltalmát kérte, mit az nem is tagadott meg és Chaumont kapujáig kocsija mellett lovagolva, megakadályozta huszárait, hogy *Wessenberg*től és embereitől elrabolják köpenyeiket, a mihez azok nagy kedvet mutattak.

Chaumontba érve *Pálffy* és *Wessenberg*et *Piré* tábornok elé vezették, kiből *Pálffy* öröm-

mel ismerte fel régi ösmerősét, a ki 1809-ben Bécsben szülőföldét elszállásolta. De ha ebből jobb bánásmódra merített reményt *Pálffy*, úgy nagyon csalódott, mert *Piré* tábornok kapzsisága még a parasztokei is felülmúlta. Czélja kezdettől fogva az volt, hogy a foglyoknál levő pénzt és értéktárgyakat hatalmába kerítse. E végre fölhúzta *Wessenberg* ládáiát félét össze-tört hintájából, s *Wessenberg*nek csak nehezen sikerült pénze egy részét megmenteni. A nagyobb összeget és *Wessenberg* egyéb értéktárgyait a tábornok magához vette, a ruhás kofforokat pedig katonáinak adta zsákmánnyul. A még meglevő iratok és levelezéseket végre lepecsételte, hogy Napoleonnak küldje el.

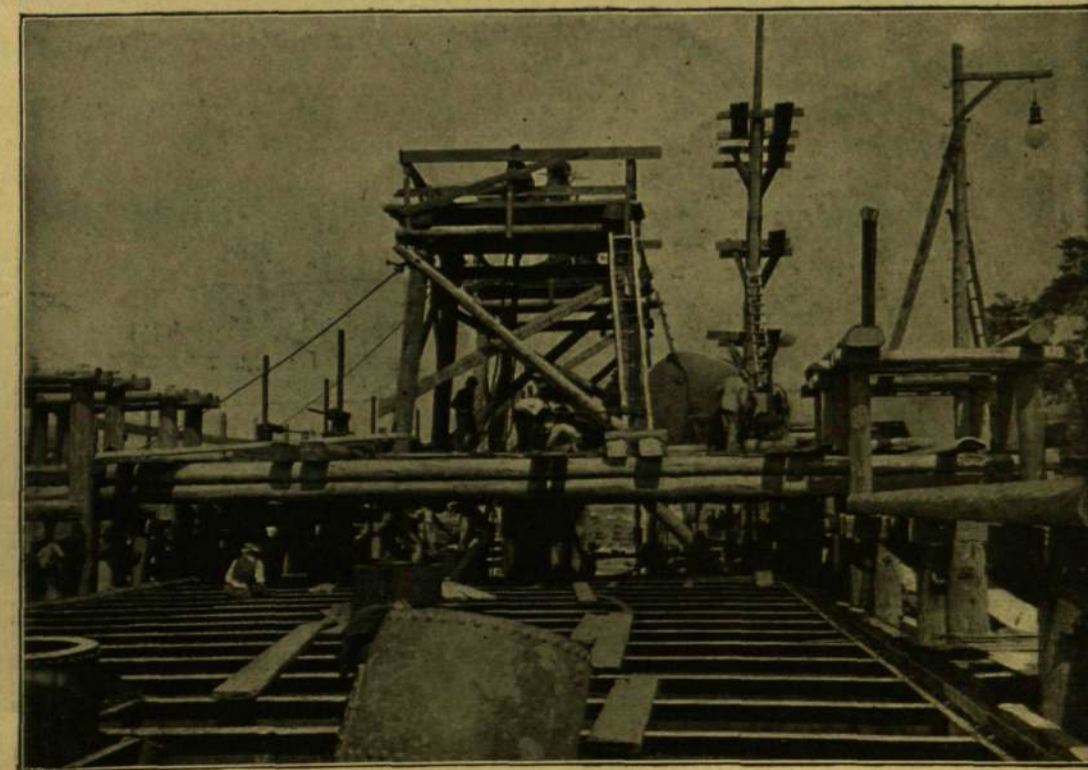
Még csak vacsorát sem kaptak a foglyok, bármennyire ki voltak is éhezve. Végre *Pálffy*t, *Wessenberg*et, a svéd és orosz tiszteket s a porosz biztost mindannyit egy szekérre rakták, melyen a kíséret vezetője, báró *Petit* őrnagy is helyet foglalt. Két oldalról egy-egy dzsida lovagolt. Így utaztak egész éjjel, míg Sain-Bizierbe értek, hol Napoleon főhadiszállása volt.

Mikor *Pálffy*ék a ház előtt, hol Napoleon szállva volt, ily sajtászerű menetben mosolygott, *Napoleon* kitekintett az ablakon és elvonult. Ugyanakkor a ház kapuja előtt meglelt *Coulaincourt*, a viczenai herceg magas, karcsú alakja, ki kifogástalan előzékenységgel fogadta a vendégeket s egy tágas szobába vezette őket, melyben már elkészülte a reggeli rájok. «Sohasem fogom elfelejteni — írja *Wessenberg* — azt az izletes örüzcsmot, fehér borsóval, melyet a 19-dik század hőse élénk találattott». A pompás étket maga Napoleon szómára készítették, ki előzékenyen mondott le róla foglyai javára.

Reggeli után *Wessenberg*et Napoleonhoz vezették, ki mint régi ismerősét fogadta s kijelentette, hogy semmi sem áll útjában szabadon bocsátásának. A francia nép — mondá — küldömséget tud tenni az osztrák csapatok és többi ellenségei közt. Hosszasan magyarázta magatartását a háború folyamán, s kétségét a békekötésre. Szemrehányólag szólt az osztrák eszárrol, a ki úgy látszik, nem szereti leányát, mert ha szeretné, fájdalom iránt nem lenne oly érzékeny.

«Nagy hibát követtem el — folytatá *Napoleon* — mikor vele összekeltem. Ha egy orosz hercegnőt vettem volna nőül, nem állnék most ott, a hol állok». Azután hozzá tette: «Máskülönbem nem tagadhatom, hogy a császárral páratlan asszony. Igazán, őn nem ismeri érdemeit, de mondhatom: nem választhatam volna jobb nőt. Kezeshedhetem, hogy jobban fogja a kormányzást vezetni, mint a híres ausztriai Anna. Ő e pillanatban leggyesebb, legbugyóbb, leghivebb miniszterem».

A francia császár azzal bocsátotta el *Wessenberg*et, hogy ha két hintó állna rendelkezésére, egyiket átengedné neki, miután azonban csak egy van, használja azt tetszése szerint.

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE. — A pillér építésének előmunkálatai a pesti oldalon.

EGYVELEG.

* Űszó templom. A Delaware nevű északamerikai folyón állandóan közlekedik egy két csónakra épített templom, melynek magas harangtornyán egy «Bethil» nével ellátott zászló leng. A templomot mindig oly helyre viszik, a hol sok hajó horgonyoz, hogy a matrózok könnyű szerrel részesüljenek isteni tiszteletben.

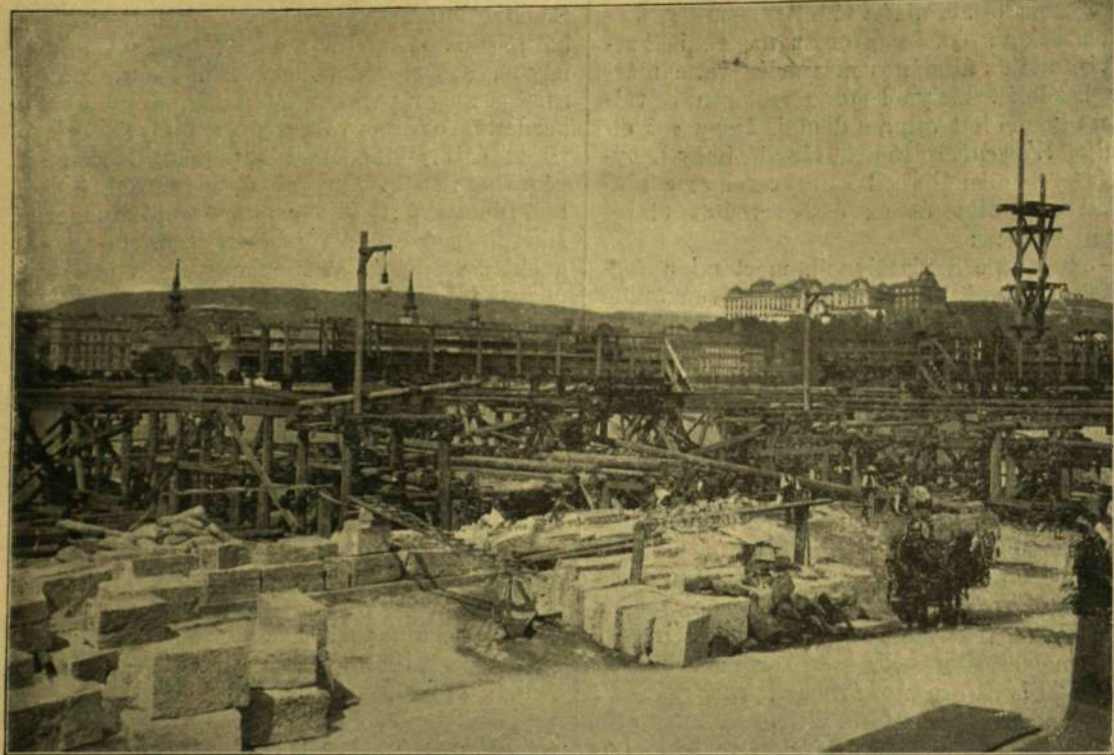
* Két óra alatt készített papirt élő fából egy amerikai papirgyáros. Gyárát erdő mellett állította föl, reggel 7 óra 45 perczkor három fát levágatott s azt apró darabokra vágatva a gyárba csuszattatta, csuszátatás közben ellátta a szükséges vegyi anyagokkal s 9 óra 44 perczkor már készen volt az első iv papir.

* A legnagyobb erdőtulajdonos jelenleg az orosz csár után egy Weyerhäuser nevű amerikai, ki hozzávető becslés szerint több mint 4500 millió fa felett rendelkezik.

* A japán menyasszonyok a menyasszonyi ajándékokat kártyákra szülőiknek adják azért, hogy őket oly nagy költséggel és fáradsággal felnevelték.

* A legnagyobb ház a világon egy nagy fogadó Mekkában, melyet a török szultán építtetett s 7000 záradokot képes egyszerre befogadni. Ez után a legnagyobb épület egy bécsi ház, melyben 2112 ember lakik.

* Franciaország népessége az utolsó öt év alatt 175.000 fővel szaporodott, Németországé ellenben ugyanezen idő alatt 3 millióval; Oroszország s más államok népessége még gyorsabban gyarapodik.

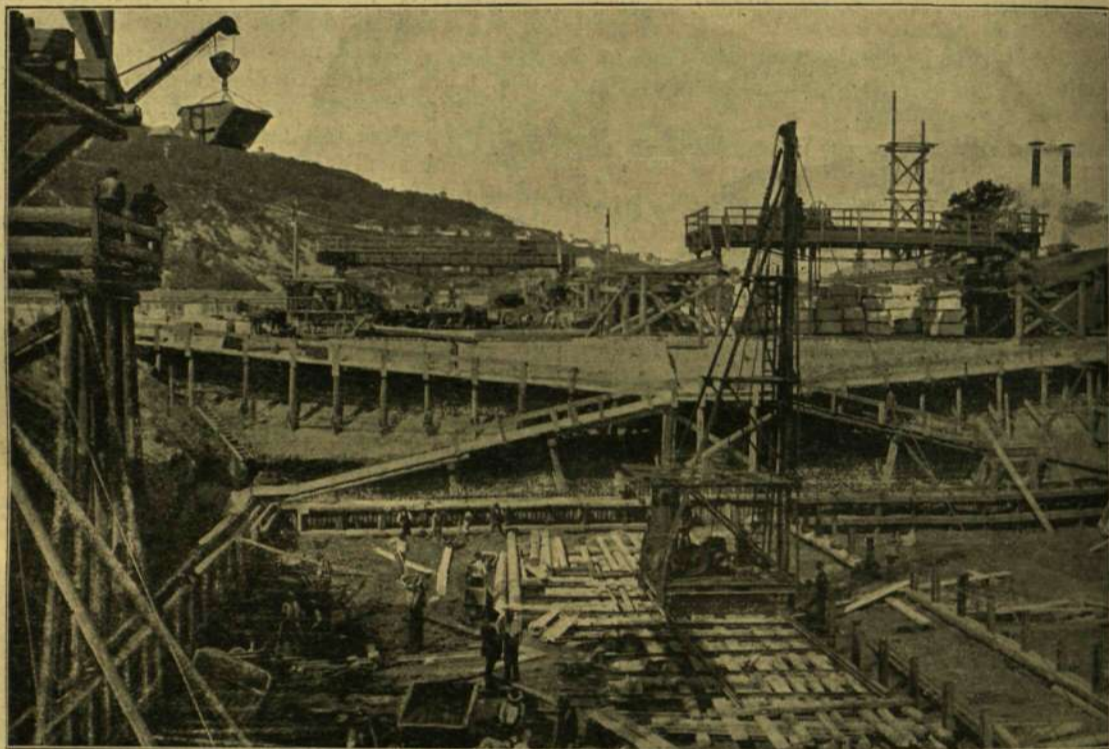

ÁLLVÁNYOK A PESTI PILLÉREK ÉPÍTÉSÉHEZ.

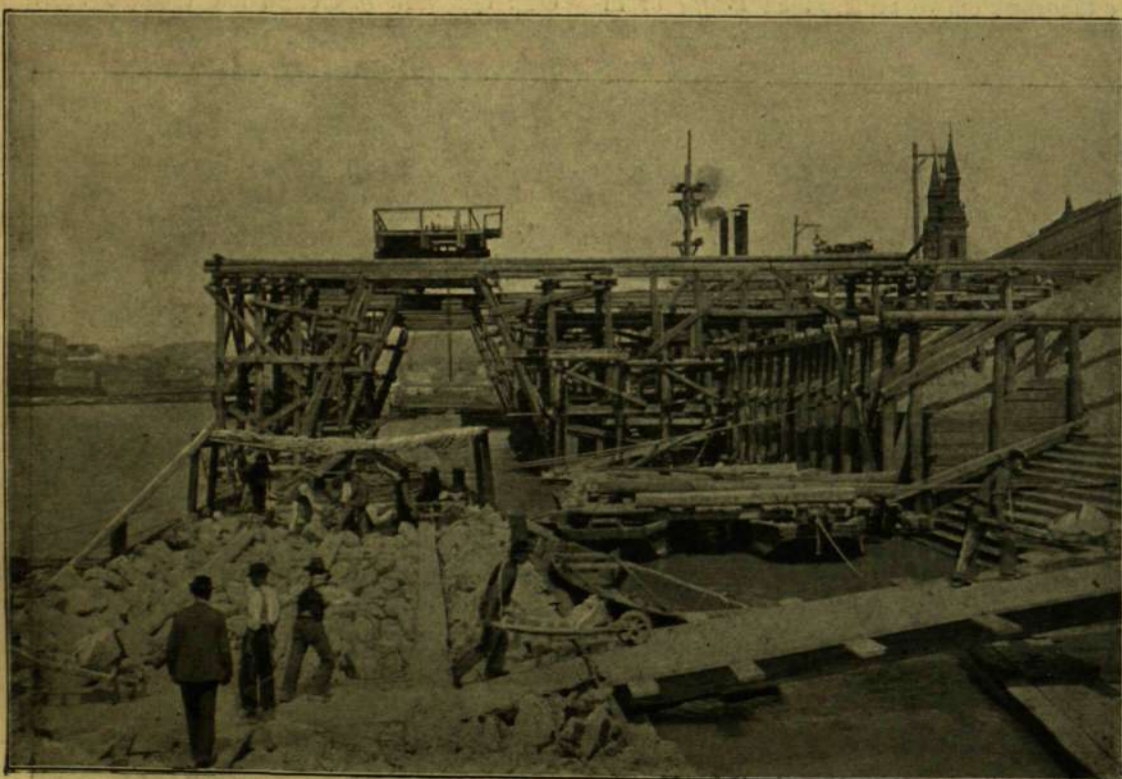
Ezzel Wessenberg és Pálffy gróf beült a császár négy lovas sárga hintójába. De még mielőtt elindultak volna, Napoleon újra magához hívatta őket, hogy addig is eseevjen velök, míg a csapatok elvonulnak. Dél volt, mire Napoleon lovára ült s Wessenberg hintáján követte őt Troyestól Drulsvartig, hol az éjjeli szállást fölűtötték. Bertrand, Napoleon udvari marsallja Wettenberget és fiatal attachéját is meghívta a vacsorához. Mielőtt azonban asztalhoz ültek volna, Bertrand föltárta a mellékszoba ajtaját s Wessenberg megpillantotta Napoleont, ki egyszerű matrácra feküdt ott, mely álomba merülve. Azon az éjen történt ez, melyen pár órával később megjött Páris kapitulációjának híre — 1814 márczius 28-án.

Wessenberg, Pálffy és társaik, a Napoleon által mellőlük rendelt ezredes és trombitás által az osztrák előőrsökig kísértetve, teljesen kimerülve érkeztek Chatillonba. Onnan írta meg Wessenberg jelentését Metternichhez, Dijonba, melyben előadta, hogy Saint-Thiebaud-nél 800 paraszt által megtámadatva, teljesen kifosztott s csak nehezen sikerült Pálffy életét is megmentenie. «Cselédek, ruházat, sőt ing és kalap nélkül vagyok — így fejezte be levelét. — Ne ijedjen meg, ha mint egy haramját fog látni belépni».

V. S.

A PESTI HÍDFŐ ALAPJÁNAK KLÁSÁSA.

A PESTI PILLÉREK ÉPÍTÉSE.

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE.

* Parányi órát készített egy geni órá. Átmérője 12 milliméter s vastagsága csak 3 milliméter, mind a mellett 95 egyes önálló rész van benne s felhúzza 28 óra hosszúra jár. Készítéséhez külön eszközökről kellett gondoskodni. Bolti ára csak 5000 márká.

* A legközelebbi állócsillagtól, mely az Alfa a Centaurokban, 4 év és 4 hónap alatt érkezik el földünkre a világossági sugár. A leggyorsabb vasútnak is legalább 75 millió évre volna szüksége, míg odáig elérne.

* A khinaiak kenyerüket rendszeren csak főzik, ha olykor sütik is, utólag ismét megfőzik.

* Deibler francia hóhér már egy félmillió frankot gyűjtött össze hivatalos működéséből s most fiát gyakorolja be a hóhérság művészetébe, hogy utóda legyen.

* A halál okai. Egy millió ember közül alig 900 hal meg végelgyónulásban, a ragályos bajok között még most is a typhus és a himlő különböző nemei ölnek meg legtöbbször.

* Babeli világ. Talán soha sem beszéltek egy gyülekezésben oly sok nyelven, mint a jelen év tavaszán, midőn a római misszionáriusok tartottak összejövetelt a pápa misemondásának 60-dik évfordulója alkalmából. Nem kevesebb, mint 30 nyelv szerepelt az előadások között, melyeket csaknem minden bibornok végig hallgatott.

* A csigabigából Párisban évenként közel egy milliót fogyasztanak el. Legalább 100 vendéglőben állandóan szerepel a csiga az étlapon, de még nagyobb a fogyasztás a magánházaknál.

GRÓF BETHLEN ANDRÁS.

1849—1898.

Sokat tanult, nagy műveltségű férfi halálát hozta a hír augusztus 25-én az erdélyi részektől, Bethlen Andrásnak, a Szapáry- és Wekerle-kormány földmívelésügyi miniszterének halála hírére. A kik közelebről ismerték, nagyrabesülték széleskörű ismereteit, ítéletét és munkabíró kedvét. E tulajdonságainak fölismerése juttatá a brassómezei főispánságból a miniszteri székbe a még akkor csak bizalmasb körben ismert és fiatal erdélyi főurat.

Gróf Bethlen András 1849-ben született Kolozsvárt. Budapestben tanult, s egyetemi tanulmányainak folytatására ment a brüsszeli és lipcei egyetemekre, majd nagyobb utazásokat tett. A nemzetek gazdasági élete foglalkoztatta legjobban s olvasmányai közt a nemzetgazdasági művek foglalták el az első helyet. Komoly természeténél fogva a társaskörökben is csak annyit lehetett látni, mennyit ismeretsége és családi összeköttetései okvetlenül megkivántak. Az előkelő világ szórakozásai és kedvteléseiről csak kevesekkel ismerkedett meg. Inkább irt nemzetgazdasági cikkeket és foglalkozott a fontosabb politikai és társadalmi kérdésekkel és eszmékkel. Egyik jó barátja gróf Khuen-Héderváry volt, a jelenlegi horvát bán, ki hasonló komoly cseloknak él.

Az alig 24 éves gróf Bethlen András 1873-ban, mint Belső-Szolnokmegye alsó kerületének képviselője jutott a parlamentbe, majd a bethleni kerületet képviselte. Szereplést nem keresett, felszólalásai rövidkeek voltak. Tisza Kálmán akkori miniszterelnök figyelmét azonban fölkellette, s 1882-ben Brassómege főispánjává neveztetett ki. Itt kezdődik tulajdonképeni szereplése a közéletben. A szászok nyughatatlansága és tüntetési hajlama gróf Bethlen főispánja alatt mindjárt csillapult. Okosan és jó modorral vitte hivatalát és tudatával birt feladatának. A szászok és románok is rokonszenvvel viseltettek iránta. Erre befolyással birt családi összeköttetése is, a románok közt nagy tekintélyű Mocsosny-családból házassodván. Rövid idő alatt a kormány Szebenmege vezetését is rábizta. A két szász vármegyében a nemzeti izgatások elvesztették életüket, s gróf Bethlennek az is sikerült, hogy a szász néppártot, mely a választásokra döntő befolyást gyakorol, megnyerje a kormánypárt támogatására.

1890-ben gr. Szapáry Gyula miniszterelnök a földmívelésügyi tárczát ajánlotta föl gróf Bethlennek, ki azt el is fogadta. Az 1892-ben alakult Wekerle-kormányánál is megtartotta a tárczát egészen az egyház-politika miatt támadt válságig. Miniszterségében fontos terve volt az, hogy az állami javakat kisebb részekben adja bérbe tehetősebb bérlő-osztály alakításával s a telepítést lehetőleg előmozdítani igyekezett. Az árvízmentesítésre és a folyószabályozásra is nagy gondot fordított. 1894 nyarán vált meg tárczájától, mikor az egész Wekerle-kormány válságba jutott. A válság folyását Bethlen nem helyeselte s lemondott. A szabadelvűpártnak azonban tagja maradt. A mostani országgyűlésen a brassómezei hermányi kerületet képviselte.

Miniszterségét több jó gazdasági törvény teszi emlékeztetéssé és még sok más intézkedés irányát is anyagát készítette elő. A tőle származó törvények közül valók: a Tisza egységes szabályozása, a borhamisítás ellen való intézkedések; a telepítési kérdés fölkarolása, a mezőrendőri törvény; létesítette a megyei gazdasági bizottságokat, fejlesztette az állattenyésztést, a gyümölcsstermelést, szervezte a növénykísérleti ügyet, megkezdte az agrár-statisztikai munkálatokat.

Mint képviselő is tovább érdeklődött a gazdasági ügyek iránt s többször felszólalt és bíralt. Utolsó felszólalása a szegény jövedelmű lélekszék segélyezéséről szóló törvényjavaslatnál történt. Protestáns szempontból ellenezte a

segélyezés módját, s beszéde Tisza Kálmánt is felszólalásra bírta.

Pár hónapja már, hogy az eleterős férfuról nyugtalanító hírek érkeztek Bethlenből a fővárosba. Betegeskedett, s míg egyrészt pusztító gyomorhaj jelentkezett nála, másrészt szemévilága elvesztése is fenyegette. Nem rég egyik szemén operációt végeztek. Gyomorhaja gyógyíthatatlannak bizonyult, s a derék, tudós férfi, még a tevékenység legszebbben gyümölcsöző korában vált meg az élettől.

A Bethlenből érkezett gyászír igaz részvételt keltett a közelet minden körében.

VISSZAPILLANTÁS A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚRA.

Pár puskalövés még és vége a háborúnak. Azok a páncél-szörnyetek visszahúzódnak éjszak felé, hogy megpihenjenek otthonukban, a ragyogó városok lábait előtt. Az árbcz-csúcsra fölvonják a lobogót és azt a csillagos zászon-

Ellinger fényképe után.

GRÓF BETHLEN ANDRÁS.

darabot diadalitts örömmel üdvözlük a yankeföldön. Spanyolországba meg visszakerül a sok rossz puska, hajórakomány-számra a tépett, agyonkintott katona és végzetül a hajóraj helyett nyakukba szakad a tengeri adósság. Ezzel aztán vége lesz mindennek. Az óriás deficit teljes súlyával fog Spanyolországra nehezéni és az egész kiélt birodalom össze fog horpadni iszonyú terhe alatt.

Most, mikor már csak a vég van hátra, érdekes végig nézni a közelmúlt események sorozatán, melyek tőlünk távol messzeségben oly sok véráldozattal folytak le.

Február derekán levegőbe röpült a «Maine» és ápril végén szólalt meg az első ágyűlés. Ez volt a két fontosabb eset a manilai győzelemig, melytől kezdve bizonyossá lett, hogy az Unió részén lesz a diadal.

Már évtizedek óta függetlenségre vágyott Kuba, de Spanyolország görösözenet ragaszkodott ehhez a nagy kévtérű szigetartományhoz és erőitlen kézzel is meg akarta tartani sajátjának.

Szerencsétlen Spanyolország! A gyarmatpolitikához nem értett, ezért esik ki kezéből a legszébb tartomány és áldul rá annyi csapás.

Az Unió legelső áldamatól, a keskeny nyaku

Floridától, alig van pár órányira Havanna, Kuba sziget fővárosa. Csoda-e, hogy oly közel a szabadságot élvező Egyesült-Államokhoz, az agyonkintott szigetben föléledt a szabadságszeretet?

A kubai lázadó csapatok a függetlenség eszméjét hirdették és az agyonnyúzott adózó népet fölkelésre bírták. Az anyaország küldözte csapatait egyre-másra; de hiába! A rendes spanyol seregek nem bírták a rendetlen fölkelőkkel, kiket az Egyesült-Államok politikája folyton támogatott.

Fitzhugh Lee volt Havannában az Egyesült-Államok konzula, és ő részletesen, minden mozzanatról, a mi a szigeten történt, megküldte jelentését kormányának Washingtonba. Az ő tudósításai nagyban elősegítették a fölkelők bátorságát és nagy befolyást gyakoroltak arra, hogy a «Fehér ház»-ból háborút üzenjenek Spanyolországnak.

És csakugyan a kongresszus nyomásának engedett Mac Kinley és visszahívta követét Madridból. Pár nap múlva aztán az üzenetváltás helyett az ágyúk adták a rövid feleleteket. A washingtoni határozat után Mac Kinley elküldte titkos parancsát Dewey admirálisnak és megkezdődött az Unió diadalainak sorozata.

Semmi kétség, hogy Kuba végleg kiesik a spanyol kézről s felszabadul.

Amerika nem fogja erőszakkal bekebelezni. Ez most annyi volna, mint állandóan harcban állni, a mi pedig az Uniónak sem lenne kellemes.

Mac Kinley várni fog, míg lassan lecsillapulnak és betájták a kubaiak, hogy önmaguk nem tudják igazgatni szigetüket és akkor onnét a sziget földjéről fogják kérni a hatalmas Uniót, fogadja őket kegyesen kegyelmébe. A kis Hawai is csak úgy tett. A szabadság óriási ereje Kubát és a körötte fekvő agyongyötört rabszolga-tartományokat is az Egyesült-Államok köteleibe fogja vonzani. Portorikó is yankee kézbe kerül. Szüksége van rá. Valamikor ide fog nyilni az a csatorna, mely Közép-Amerika keskeny testét átmetszeni Panamánál. Azért akar a yankee Portorikóba beülni, szemben a csatorna szájával, hogy majd uralkodhassék mind a két tengeren: az Atlantin és a Nagy-Oceánon.

A mi a csatákat illeti, azokról naponként elvégezte a hiradást a kábelátvívó. Minő változás volt a közvéleményben, mely először Spanyolország pártját fogta, aztán lassan áthágtott az Unió felé!

Az Unió fényesen igazolta azt a híres mondást, hogy a háború győzelméhez csak egy dolog kell: pénz, és csakis pénz. Mikor a háború kitört, még alig volt készen bármi is, és pár hónap alatt seregek termettek elő az őserdőkben.

A tengeri csaták szinte játék-mánóverek voltak az amerikaiaknak. Dewey győzelme Manilánál egyszerű czellővesztet volt azokra a lehorgonyzott hajókra, melyeken még a kazán tüze sem dolgozott, hogy nehezkén megmozdúlhasanak.

Szegény Cervera úgy beszorult a san-jago de cubai öbölbe, hogy többé ki sem tudott belőle menekülni. Egész hajóhada odavesztett s ő maga fogságba jutott.

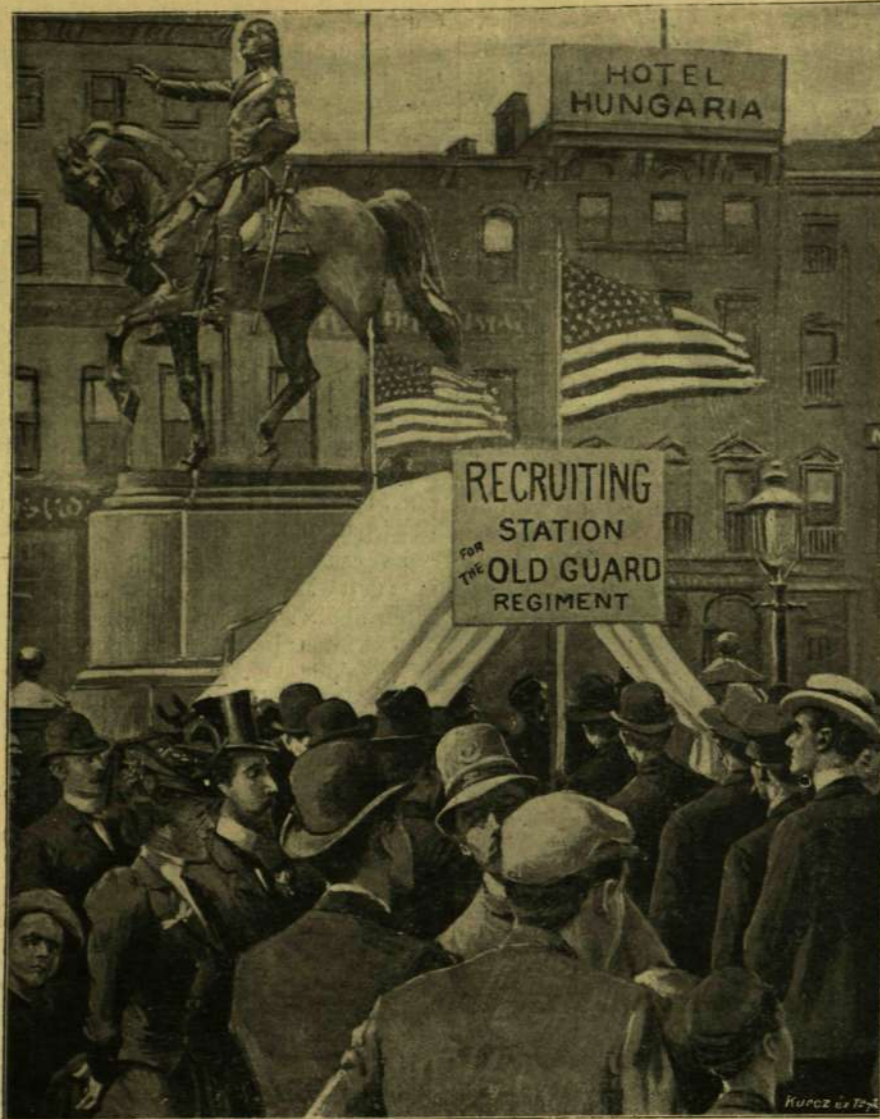
Ez vizen volt. A szárazon hosszabb volt a küzdelem.

A spanyolok az amerikaiak minden partraszállásánál megjelentek, hogy visszaverjék a zsoldos sereget, de aztán csak ismét eloszlottak, szétfutottak a parti hegyek fái közé.

Hiába volt spanyol részről minden erőfeszítés, véráldozat, pénz-kidobás; Amerika győzte mindeniket.

Miles tábornok táborával Kuba és Portorikó ura lett, de a diadalünnepelel elmarad, azt megülni nem lesz ott idő, nem lesz diadalmi tor. A sárga arcú spanyol emberek nem tudták úgy megrontani az Unió seregét, mint a hogy most a sárga halál teszi.

A dicsőséges háború végéig várt ez; ott leselkedett a mély völgyek mocsaraiban s aztán, mikor az amerikaiak bevonultak San-Jago de Cubába és onnét a tartomány belsejébe, ő is előtört és bevontul az amerikai táborba. És most Miles tábornok vitézei ezerszámra fekszenek a

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚBÓL. — Toborzás New-Yorkban, a háború kezdetén.

tábori ágyakon és visszavágnak szabad hazájukba. Szépen haza hordják őket a dicsőség után győztesen és betegben.

Amerika elérte célját, elérte mindazt, a mire csak vágyott s talán még többet egy-két sziget-földdel, mint a mire számított; de szegény Spanyolország nem vesztethet el többet; hiszen mindenét elvesztette.

Iff. Hegedűs Sándor.

A 60-IK GYALOGEZRED JUBILEUMÁHOZ.

A legszebb sikerrel folyt le Egerben az az örömművel, melyet a 60-ik gyalogezred tisztikara az ezred fennállásának 100-ik évfordulója alkalmából és egyszersmind azon díszes zászló fölavatására rendezett, melyet Ő Felsége az ezrednek ajándékozott.

A jubileum, mint már lapunk előbbi számában is említettük, a gyakorlóterén tábori misével kezdődött, a melyet dr. Samassa József egri érsek mondott fényes segédlettel. Mire alatt a katonai méltóságok, nevezetesen József főherceg, az ezred volt zászlóalparancsnoka, báró Malortie Tivadar tábornok, a szász királyné képviselője, báró Appel János ezredtulajdonos, lovassági tábornok, Fabiny Lajos altábornagy, kassai hadtestparancsnok, továbbá Bittner Vilmos, szokolácsi Boxichevich Lajos, English Popparich Alfréd tábornokok az imasátor jobb oldalán, a polgári hatóságok fejei pedig, névszerint Kállay Zoltán főispán, Hellebronth Béla alispán és Jankovich Dezső polgármester a baloldali részben foglaltak helyet.

A tábori mise után nyomban következett az új zászló fölszentelése. A hófehér selyemből való zászlót, melynek egyik oldalára színes Mária-kép, a másikára a kétféjű sas van hímelve, a zászlótartó kibontotta, mire báró Malortie Tivadar, a zászlóanyául fölkért szász királyné képviselője, az ezred arcvonala előtt álló lovag Schwartz Henrik ezredparancsnok elé lépett s pár szó kíséretében átnyújtotta neki a szász királyné által ajándékozott gyönyörű zászlószalagot. A két selyemből való s moár szegélyű kettős zászlószalag külső oldalának két szárnyán pompás aranyhímzésű cser- és babérágak között ama csaták évszámai vannak

feltüntetve, a melyekben az ezred különösen kitüntette magát és pedig Winterthur 1799, Aspern 1809, Lipcse 1813, Lyon 1814, Les Rousses 1815, Solferino 1859, Königgrätz 1866, Bréna 1878. A szalag egyik végébe a szövetség-czimer, a másikba a szász királyné czimere van beszöve. A szalag hátsó két szárnyának hosszában nagy aranyozott befűkkel ez a német felírás olvasható: 1798. A száz éves jubileumra. — 1898. Karolina, Szászország királynéja.

A zászlószalag az új zászló nyelére föltűzeten, az ezred régi zászlaja alatt arccal az imasátor elé vonult s egy század a Muzsik őrmester kezében tartott új zászlóval az imasátor elé lépett, miközben az ezred összes dobosai a «templomba hívó» jelt verték. Azután Muzsik őrmester az új zászlóval az oltár előtt feltérdre ereszkedett s a tiszték kardot rántva, imához vezényelték a legénységet. Ezt az érdekes jelenetet képen is bemutatjuk, úgyis az azt is, a midőn a két zászlótartó az ezred régi és új zászlójával egymás mellett áll.

A zászlók előtt való tisztelgés után az új zászló megáldása következett s annak végeztével Samassa érsek emelkedett szellemű hazafias beszédet tartott a legénységhez.

«Vitézek, — szolt többek közt, — hordjátok e zászlót magasan a haza dicsőségére. Hordjátok magasan a vallás védelmében, mert a társadalom talpköve a vallás és a tiszta erkölcs.

Hordjátok magasan, midőn a koronás apostoli király kívánja, mert ő az egész nemzet fölségének képviselője.

Hordjátok magasan a törvény szentségének oltalmában, mert csak az ez iránti tisztelet árnyékában virulhat a haza.

Hordjátok végre magasan, ha azt a haza védelme kívánja, mert e kívül nincs számunkra hely; itt élünk, itt halunk kell! ...

A hazaszeretet magasztos érzelmé, a nemzeti becsület hatalma lengesse tehát e zászlót mindvégig s vezesse azt a hozzája esküdt vitézekkel együtt becsület és diadalnak közt s a mindenható isten oltalma alatt mindig első sorban oda, hol az e zászlót követő harcziak a királyi trón s nemzeti létünk és alkotmányos szabadságunk biztoságát, ha kell, önfeláldozással is megmennteni, vagy szilárdítani hivatva lennének.

Az Atya, Fiú és Szentlélek áldása szálljon e zászlóra és az ahhoz esküdt vitézekre!»

Ezután a zászlóaljnak négyzög alakban álltak

föl azon asztal körül, melyen a zászlószegzek voltak.

Az első három szeptet Samassa érsek verte be a zászló nyelébe Isten tiszteletére, majd báró Appel ezredtulajdonos egyet a király, lovag Schwarz Henrik ezredparancsnok pedig az ezred nevében; ezután a tisztikarra s minden századból őrmestertől lefelé egy-egy altisztre és közlegényre került a szög-beverés sora.

Ekkor az új zászlót magasra emelték, a legénységet ismét imához vezényelték, majd a régi zászlót egy altisztről lefelé fordítva az arczl mögé vitte, mire az új zászlót az ezredparancsnok rövid beszéd kíséretében átadta a zászlótartónak, buzdítva a legénységet, hogy azt a harczi terén soha semmi szín alatt el ne hagyja.

Ezután az ezred a katonazenekar hangjai mellett elvonult József főherceg előtt s délután kezdetét vette a legénység-ünnepély, melynek egyik legérdekesebb pontja volt egy szakasz az 1798-iki öltözében és fegyverzetben való bemutatkozása. A legénység nem győzte eleget csodálni a régi, roppant nehéz sisakokat, a melyeknek csak a hatalmas réztaraja is nehezebb volt, mint most az egész csakójuk; megbámulták a primitív szerkezetű, de annál nehezebb elültöltő puskákat s a bokájukat verő hosszú, görbe oldalgyerekeket. Ez a szakasz, melyet szintén bemutatunk képeink között, a száz év előtti vezényszavak szerint tett egy pár fordulatot, s a mostani Appel-bakák ugyancsak megmosolyogták vitéz elődeik nehézkes és lassú mozdulatait.

A kettős ünnepély emlékére dr. Samassa József egri érsek 4000 s báró Appel ezredtulajdonos 2000 koronás alapítványt tett a legénység kiváló magaviseletű s legtovább szolgáló altisztjeinek jutalmazására. Ez alapítványok kamatait minden évben a jubileum napján fogják kiosztani.

F. E.

DIVATTUDÓSÍTÁS.

A nyári évad véget ért, a nagyközönség túlnyomó része a fővárosba tért vissza, s így az őszi divat-mozgalom szintén megkezdődött. A tengeri fürdőkben, külföldi fővárosokban, sőt még a falusi magányban viselt toilettek is a lomtfárba kerülnek. Az őszi divat — különösen a szabás dolgában — nagyon érdekes változásokat helyez kilátásba, a mennyiben a szűk újjak, magas gallérok és széles övek teljesen háttérbe fognak szorulni. A szoknyák sem lesznek többé oly bőve, mint eddig. Kelmék a könnyű angol gyapot vagy francia foulard-é az elsőbbség; estély-, tánc- és díszelődi toiletteknél asszonyok a színes brokátot, leányok pedig Crêpe de Chine-t, vagy a fehér tafetas rayét nem nélkülözhetik. A belga vagy francia csipkék díszítésű szolgáltnak, még pedig fehér egyszerű mintákban, míg az angol Point-lace, vagy drága Guipurek leginkább alkalmi ruhákon láthatók.

A felöltökön annyi a változás, hogy a hosszú esőköpenyeket, kabátokat és ehez hasonló öltönyök helyett a skót plaid kelmékből készült hosszabb Cape-okat viselnek, még pedig piros, sötétkék vagy sötétzöld selyemmel bélelt csuklyákkal. Az efféle Cape-ok minden ruhához illenek, a hölgyeket szél és eső ellen megvédik a nélkül, hogy az újjakat, valamint a derék csipke-díszítését öszegyűrnék.

A szalmakalapokat a jövő hónap ismét a puha színes nemez, vagy a csipke és szalagból összeállított toque-ok fogják helyettesíteni. A biakra néve megjegyzem, hogy színes madártollak vagy szárnyakat nem alkalmaznak rajtuk díszítésül.

A nyári évad befejeztével a színes cipők is eltűnnek és a széles angol-talp helyett ismét magas sarkú többnyire fekete chevrot gomboló-czipőt fognak viselni.

A minap Worth-nál egy sötét-toilette tűnt föl, melynek képét itt küldöm. A ruha kelméje szürke Tussore. A derekát rövid mellény, tongerez-gallér, fehér vagy crème színű csipke díszítik. Grosgrain szalag-öv, csipke nyakcsokor. Angol szalmakalap, tafetas díszítéssel egészíti ki az öltözetet. Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Merkel Adolf. *Históriák. Budapest, 1898.* Már maga az a körülmény komolyabb törekvést sejtet, ha egy kezdő poéta nem elégedve meg a lyrai csicseregéssel, az elbeszélő nemben próbálja meg erejét. Merkel Adolfnál a törekvésen kívül a tehetséget is szívesen elismerjük, verselésében sok az ügyesség, leírásai elevenek, hangulatosak. De abból, a mi az igazi költőt, kivált az elbeszélő költőt teszi,

nem sokat találunk e kis kötetben. Alakjaiba nem tud igazságot, életet önteni; meséit a jellemeken kívánja fölépíteni, de többnyire homokra építi. Hajhászsa a különöst, szokatlant, a mivel sokszor a képtelenség határát is átlépi, mint pl. «Báthory Erzsébet»-ben Róz lovag abszurd szerepeltetésével. Az is nagy fogyatkozása, hogy a költemények egyéni stíljéről, melyet a tárgy szab meg, fogalma sincs. Valamennyi elbeszélést, bármily különbözők legyenek is, ugyanazon a hangon mondja el, sőt a mi több, alakjai is nem-, kor-, rang-, műveltség-, stb. különbség nélkül, mind ugyanazon a szónoki hangon deklamálnak; a gyóntatószékben ülő pap, az éhenkórász csavargó, a honfi-fájdalommal eltelt honvéd-ezredes, mind ugyanazon a hangon beszélnek, a szerző hangján. Merkl Adolf tehetségének még sokat kell fejlődni, a mit komoly tanulmányokkal és erős önbírálattal érhet el. A kis kötet ára 1 frt 20 kr. Izeltől bemutatunk belőle egy apróságot:

A bolondos fiú.

Kaczagott, tréfált egyre,
Fájdalmat soh' sem érzett,
Patyolat volt a kedve,
Nótával szunnyadt, ébredt
A bolondos fiú ...

Találkozott egy lánnyal ...
Lengő szellő a lépte,
A hangja csalogánydal ...
Remegve, hosszan nézte
A megbűvölt fiú ...

S attól a naptól kezdve:
Nem szól ajkán a nóta ...
Oda van régi kedve,
Csak sirni tud azóta
A bolondos fiú ...

Kossuth Lajos iratainak VI-ik kötete. Kossuth Ferenc most végezte be Kossuth Lajos iratai hatodik kötetének sajtó alá rendezését, melyhez az 1866-iki politikai helyzetre és diplomaciai működésekre vonatkozólag terjedelmes bevezetést írt. — A több mint hatszáz lapra terjedő kötet az Athenaeum kiadásában legközelebb megjelenik.

Mintalpok iparosok és ipariskolák számára. A kereskedelemügyi miniszterium kiadásában Szeleényi József miniszteri osztálytanácsos elnöklése alatt lévő bizottság szerkesztésével megjelent a «Mintalpok» IV. évfolyamának három füzet. És pedig Gaul Károly tanár szerkesztésével a *faipari füzet*, melyben Weismann Bélától egy hálószoiba összes butorzatát találjuk a hozzávaló munkarajzokkal együtt. Egyszerűség és olcsón való elkészíthetőség jellemzi ezeket. Egy fényes szalon és dolgozószoba berendezése Faragó Ödön tanártól, egy magyar-stílyű hálószoiba egyes butorai Auerbach Fábiantól és végre egy Tattay tanártól tervezett boltkirakati ablak terveze — szerkezeti részletekkel — egészíti ki ezt a füzetet. A következő a *vas-és fémipari füzetben* (Edvi Illes Aladár tanár szerkesztésével) Jungfer Gyula, Leptér János, Páder Nándor és Hochmann József budapesti lakatosmesterek munkái tűnnek ki. A bécsi Burg új kupolaleletének záradék-rácsait, mely Biró Antal bécsi lakatos-mester munkája, két lap ábrázolja. Ezeknél nagyobb szabású műlakatos-munka az újabb időben alig készült. Érdekes, hogy tervezőjük, Kovács építész is magyar. A füzet gazdag anyagából kiemeljük még a hamburgi múzeum 6 ajtó-kopogatóját és a löcsei Thurzó-ház záradék-rácsát. Ez utóbbi a renaissance-kor magyarországi emlékei között előkelő helyet foglal el. Harmadik füzet *Györgyi Kálmán tanár szerkesztésével a szöveg*, illetőleg a *nőipari* illeti, mely részben színes, részben fényképi másolatokban, számos régi művészi becsült hímzés-mintát s több eredeti tervet közöl, Hollós Károlytól, Beniczky Margittól és Abt Sándortól. Ezekben kívül Téglás István, tordai tanfelügyelőnek, az erdélyi népies hímzés-minták buzgó gyűjtőjének gyűjteményéből több érdekes szemelvényt mutat be. Kivánatos volna, ha a nőipariskolákban s egyéb női kézműveléssel foglalkozó intézetekben ezeket a gondosan válogatott hazai mintákat használnák.

A vállalat évenként 12 füzetben jelenik meg, s az ára ipariskoláknak 12 frt, magánosoknak 16 frt. Egyes füzetek is kaphatók 1 frt 50 krajczárjával az V. Akadémia-utca 3. sz. a. lévő kiadóhivataltban.

Magyar képes levelező-lapok. A legújabb divatok közé tartoznak a képes levelező-lapok, kivált a tájképekkel ellátottak, mert az ilyenek illusztrálják a helyet, a honnan küldetnek. Magyarországot német tájképek levelező-lapokkal egészen elárasztották a kereskedések útján. A német feliratú levelező-lapokat a magyar posta azonban csak bírság mellett kézbesíti, a minek a címzett nem mindig örül. Most Divald Károly fénykép-

SÉTA-ÖLTÖNY.

szeti műintézete magyar felirattal képes levelező-lapokkal felel meg az általános szokásnak. Budapest legszebb helyeit, palotáit, utcáit, közintézeteit tüntetik föl a tiszta és izléses fénynyomatok. Mindenképp szép kép, a képes levelező-lapok gyűjtői kedvelve tehetik el, külföldön pedig Budapest szépségeit hirdetik.

Nemzeti Színház. Szeptember elsején nyílik meg ismét a Nemzeti Színház Katona «Bánk bán»-jával. Az első újdonság *Bercsik Árpád «Himfy dalai»* című 3 felvonásos vígjátéka lesz, a mely október hónap első felében kerül színre, ezt követi Dumas «Bűnhődés» című 3 felvonásos színműve, a melyet röviddel ezelőtt elemeztettek föl a Theatre Françaisban s a melyet a Nemzeti Színházban még soha sem adtak elő. Őszszel és télen még a következő darabok kerülnek színre: *A cigányfő fia*, színmű Jókai Mórtól, *Királyi házasság*, verses vígjáték Somló Sándortól, *Radovich felesége*, színmű Abonyi Árpádtól, *Szent Margit asszony*, Váradi Antal pályanyertes történelmi színműve és Jókai Mór másik előadásra elfogadott verses drámája, a *Levente*. A külföldi művekkel előadásra várnak: *Szent-e vagy örül?* Echeagaraytól, *Britannicus*, Racinetől, *John Gabriel Borkmann*, Ibsentől, *Gallotti Emilia*, Lessingtől, *A mostoha testvérek*, Gaston Davoratól és *Andrea Sardontól*.

A magyar színészet száz éves jubileuma Nagy-Váradon. Nagy-Váradon augusztus 26-ikán ünnepelelték, hogy ott száz év előtt tartotta az első magyar színi előadást a kolozsvári színjátszó társaság. Az ünnepélyt a Szigligeti-társaság rendezte. A véletlen úgy akarta, hogy Nagy-Váradon most is a kolozsvári színtársulat játszik, mint száz esztendő előtt, mert noha a város negyven év óta mindig készül állandó színházat emelni, maig sincs meg. Az erdélyi irodalmi társaság küldöttséggel képviselte magát az ünnepélyen. A «fekete

» városi fogadóra is emléktáblát illesztettek az alkalomból, mert ott volt az első magyar előadás. Az ünnep emlékére Náményi Lajos «Emléklapot» is szerkesztett.

MI UJSÁG?

A király szeptember 1-én este nagy katonai kísérettel utazik el Bécsből a *buziási* hadgyakorlatokra. Ő Felsége szeptember 8-ikán visszatér Schönbrunnba s 10-ikén onnan utazik a felsőmagyarországi hadgyakorlatokra, Lőcsére.

A királyt *Buziáson* a főispán, az alispán és a helyi hatóságok fejei fogadják s mivel Ő Felségének ott tartózkodása kizárólag katonai jellegű lesz, legfelsőbb helyről tett rendelkezésekre képtelen, mindennemű tisztelgés és küldöttségek fogadása elmarad. Ennek következtében küldöttségek nem jelennek meg. Ezek az intézkedések nem vonatkoznak a *temesvári* polgárság által szeptember 4-én rendezendő színielőadásra, melyet Ő Felsége megengedett, miután a polgárságnak ebbeli óhaját dr. Telbisz Károly polgármester fölkérésére báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, mint a város képviselője bejelentette.

A Honterus-ünnep Brassóban. Augusztus 21-én ünnepet ültek Brassóban; ekkor leplezték le Honterus János emléksobrát. Honterus a XVI. században élt, lelkes híve, tanítványa volt Luthernek és a reformáció terjesztésében nagy hittel működött. Az első könyvnyomdát is ő állította Erdélyben. Szülőhelye, Brassó, most tehát négy százados ünnepét ülve meg és ércszobrát is föllállította. A törekvés, hogy Honterus emlékezetét nemzeti-ségi tüntetéssé formálják át, a magyarságnál jó hatást nem tehetett. Szobrát is nem magyar művésznél, hanem Berlinben rendelték meg. A magyar tud. akadémiát német nyelven hívták meg az ünnepre. A buzgó törekvés tehát nem hiányzott, hogy Honterus emlékezetét a századok mint külön

KUBAI FÜLKELŐK KÓRHÁZA.

nemzetiségi ünnepet üljék meg. Németországba is mindenfelé elküldték a meghívókat. Nem sokan érkeztek ugyan, de Brassó augusztus 21-ikén nem maradt németországi résztvevők nélkül. Ezek közt ott volt a nagy hírű tudós, dr. Virchow berlini egyetemi tanár is, ki jól ismeri Magyarországot és ezúttal is a lelkiismeretes tudós és higgadt ítélet igazságérzetével szól a szászokhoz.

Az ünnep augusztus 21-ikén már reggel 7 órakor kezdődött. Megjelentek: Maurer Mihály főispán, Molnár Viktor miniszteri osztálytanácsos, Moór Gyula főesperes a magyar ev. egyház képviselőjében, Rombauer Emil kir. főigazgató, továbbá a legtöbb államhivatal igazgatói s néhány tisztviselője. A tud. akadémiát Böhm Károly kolozsvári egyetemi tanár képviselte. A brassói oláhságból senki sem volt jelen. Németországból tizenkilenc vendég érkezett. A nagy evang. templom udvara, az ünnepély színhelye, egyenlőn volt díszítve az állam és a város színeivel. A rendező-bizottság nevében Obert Ferenc evang. lelkész a szászok erejét dicsérte, majd Honterus érdemeit méltatta, végül hangoztatta, hogy a szászok mindenkor hű fiai voltak a drága magyar hazának s azok is kívánnak maradni, bár vallásuk és nemzetiségük védelmében a végsőig fognak küzdeni. Beszédében még köszönetét fejezte ki a külföldi vendégeknek. A beszéd befejeztével hullt le a lepel a szoborról, mely Magnussen berlini szobrász műve. A város nevében Alesino helyettes-polgármester vette át az emléket s fogadást tett, hogy azt szentségtörő kezekről megrongálni vagy bemocskolni nem engedik. Közben emlegette a szász fensőbbeséget, melyet Honterusban lát megtestesítve. Schnell Károly királyi közgyűző és a szász-bizottság elnöke a szász történetét adta elő, s arra is alkalmat vet, hogy a szászok hazaszeretét hirdesse. A tud. akadémia

A KUBAI KÖZTÁRSASÁG HADÜGYI ÁLLAMTITKÁRA ÉS KISÉRETE.

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORUBÓL.

TÁJKÉP MATANZAS KÖRNYÉKÉRŐL, KUBA SZIGETÉN.

magyar állam csak azt tette újabban a helynevekkel, a mit a szászok tettek, midőn itt letelepedtek. A szászok német nevet adtak a szláv, a magyarok magyar nevet adtak a szláv helyeknek.

Kitüntetés. A király dr. Högges Endre egyetemi tanárnak, a budapesti Pasteur-intézet igazgatójának a tudományos téren szerzett érdemei elismerésül a miniszteri tanácsosi czímet adományozta.

Emléktábla a szepesi városok székházán. Pár nap óta emléktábla díszíti Iglón azt az ódon épületet, mely hosszú idők óta székháza volt a tizenhat szepesi városnak. A tizenhat szepesi várost még Zsigmond király zálogba adta a lengyel királynak, s csak Mária Terézia váltotta vissza. A visszaváltás emlékére állították az iglói városháza falára az emléktáblát. Augusztus 21-ikén volt az emléktábla ünnepes leleplezése a hivatalos világ és előkelő nagyszámú közönség jelenlétében. Ott voltak: gróf Csáky főispán, Raisz alispán, Münnich országgyűlési képviselő, Neogrády megyei főjegyző és a tizenhat szepesi város küldöttségei. A polgármester tartotta az ünnepi beszédet s beleszólt abba a székház viszontagság történetét is, végül pedig ráutalt arra a hűségre és szeretetre, a melylyel a háromszázhatvan évig elzúlogott tizenhat szepesi város mindig ragaszkodott a magyar hazához. A polgármester beszéde közben a lepel lehullott az emléktábláról. Délután száz terítéki ünnepi banket volt.

A finnek és Magyarország története. A helsingforszi finn egyetemen nyarankint népszerű előadásokat tartanak. Az ideiek között volt egy előadás-sorozat Magyarország újabbkori történetéről. Ezt Jalava Antal tartotta, ki a Kisfaludy-társaságnak is tagja, körülbelül ezer főnyi, nagyjából tanítókól és tanítónőkből álló hallgatóság előtt. Ezekről az előadásokról a legtekintélyesebb finn napilap, az «Unsi Suometar» a következőket írja:

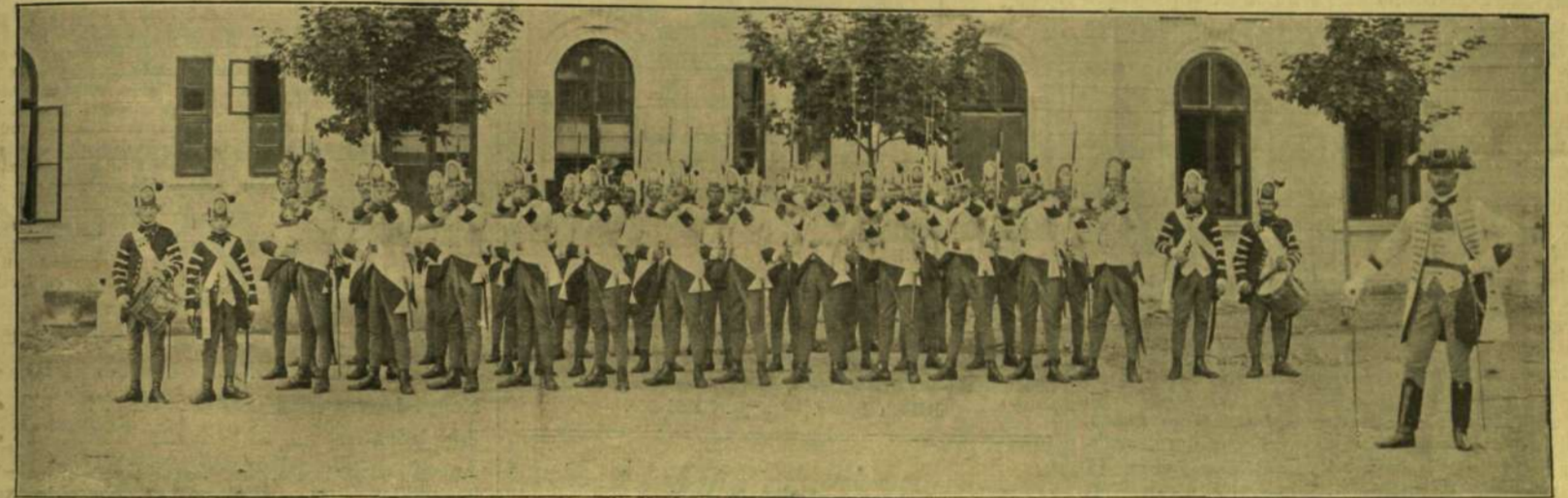
«A tárgy, melyet Jalava előadott, már magában véve is nagy érdeklődést és rokonszenvet kelt, s minthogy az előadó rendkívüli művészetrel és melegséggel beszélt el a magyar nemzetnek és legnemesebb fiainak a jogért és szabadságért vívott hős harcait, nem csoda, hogy szavai hatalmas visszhangot keltettek a hallgatók körében. Az előadások befejezése valóságos ünnepességgé vált. Az előadó meghatótt szavakkal mondott köszönetet az iránta tanúsított rokonszenvért s egyúttal emlékeztette a hallgatóságot azokra az oly könnyen észrevehető egyezésekre, melyek a magyar nemzetnek ezeréves történetében és saját népi viszontagságaiban mutatkoznak, valamint a belőle meríthető tanulságokra, hogy a nemzetiség fentartása, a nemzeti nyelv művelése az a mentőeszköz, mely a népeknek egyetlen biztosítéka a nehéz időkben is. Végül elénekelték Kólcsey «Himnuszát» és a finn nemzeti himnuszát».

Új Reform-Zeneiskola. Krausz Gusztáv jónévi zenetanár f. é. szeptember hónapban Reform-Zeneiskolát nyit. Krausz tanár működésével eddig is mindenütt sikert ért el, s méltán ajánlható a szülők és növendékek figyelmébe. Prospektussal készségesen és bérmetve szolgál Krausz Gusztáv, IX. ker. Csarnok-tér, 5. sz. Beírás díj: az előkészítő oszt. zenekarra és karénekre 2 frt, a többi oszt. 5 forint. Tandíj: az előkészítő oszt. havonként 4 frt, a többi oszt. havonként 6 frt. Ének vagy zenekar egész évre 5 forint.

«Star» életbiztosító-társaság, London. A magyarországi képviselőség bizlete teljesen kielégítően fejlődik és az 1897-ik évre 18,615 korona 94 fillér tiszta nyereséget mutat fel. A társaság 1897. évi összes üzletére vonatkozólag következő adatokat emeljük ki: Az 1897-ik évből 6315 biztosítási ajánlat 52,749,812 korona összegről nyújtott be, melyek közül 930 részben visszautasított, részben még el nem intéztetett, 5385 kötvényt állított ki 42,998,275 korona összegről, melyekért 1,753,638 korona bevételzetet első évi díj fejében. Azonnal kezdődő 15,272 korona életjáradékért 187,280 korona bevételzetet. Az érvényben lévő biztosítások összege 415,515,300 koronára rúg. A mérleg-számla a következő adatokat tünteti fel: Vagyon: Jelzálogok 16,926,675, kölcsönök kötvényekre 6,864,764, állam-papírok, elsőbbségek és részvények 70,557,398, biztosítékok 1,047,588, ingatlanok 4,612,701, telekjáradékok 1,963,940, kölcsönök életjáradékokra 788,062, künn lévő kamatok 114,523, összegyűjtött kamatok 1,440,957, künn lévő díjkövetelések 5,108,860, készpénzben bankoknál 1,257,418, pénztári készlet 62,208, összesen 110,735,096 korona. Teher: Befizetett részvénytörte 125,000, biztosítási és életjáradéki alap 109,894,018 elismert de még ki nem fizetett követelések 1,216,078, összesen 110,735,096 korona. A nyereség- és veszteségszámla adatai: Bevétel: Biztosítási alap az év elején 101,993,467, díjbevétel 13,582,547, bevétel életjáradékokért 187,280, kamatok és osztalékok 3,952,647, illetékek 8241, összesen 119,724,182 korona. Kiadások: Esedékes kötvényekért 6,712,653, visszaváltások 506,805, életjáradékok 387,568, jutalékok 1,499,478, igazgatósági és kezelési költségek 673,631, orvosi tiszteletdíjak 132,373, jövedelmi adó 177,893, készpénz-osztalékok a

Malortie tábornok, a szász királyné képviselője, József főherceg, Samassa érsek és Appel báró tábornok ezredtulajdonos a tábori mise után.

AZ EZRED EGY SZAKASZA AZ 1798-IKI EGYENRUHÁZATBAN.

SCHWARTZ EZREDES ÁTVESZI A SZÁSZ KIRÁLYNÉ ÁLTAL AJÁNDÉKOZOTT ZÁSZLÓSZALAGOT.

A RÉGI ÉS AZ ÚJ ZÁSZLÓ.

A 60-IK GYALOGEZRED JUBILEUMÁRÓL. — Klisz fényképei után.

Szerkesztői mondanivalók.

Szegény bolondos fű. A ballada hangja Pyramus és Thisbe szomorú történetére emlékeztet, melyet athéni kézművesektől előadva, a Szentiványi álomból ismerünk.

Kütnál a lányka. Nézzd rózsám. Az előbbi már jobb fordításban bírja a magyar irodalom; az utóbbi sem sikerült.

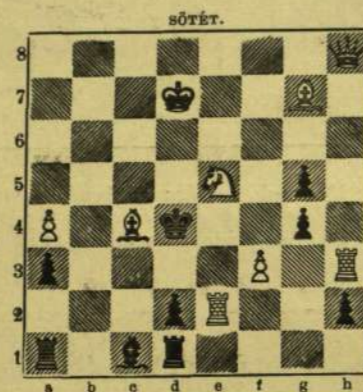
Kedvesemnek. Nem roz, de valami nagy jeleséggel sem dicsékedhetik.

Bismarck. Eledélt gondolat, középserűen elmondva.

A kaszárnyában. Gyöngye kísérlet; látszik, hogy olyan ember írta, a kinek nem kenyerre a versírás.

SAKKJÁTÉK.

2076. számú feladvány. Mackenzie A. F.-től.

Világos indúl a harmadik lépésre matot mond.

A 2062. sz. feladvány megfejtése. Rohr H.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Kh5-h6	b7-h6 (a)	1.	b7-h5	
2. Kh6-h7	b6-b5	2.	Fg4-h3	g5-g4
3. Kh7-g8	Kf6-g6	3.	f3-g4	t. sz.
4. Bd7-d6 mat.		4.	g4-g5 mat.	7845

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szilády Zoltán. — Kecskeméti: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 32-ik számában közölt képtalány megfejtése: Mindenki a maga szerencséjének kovácsa.

Felolvasó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

Leggyorsabb légyfogók.

Kitűnő légyvesztők, mindegyiken különösen lezuható, legjobb légyenyvet tartalmazó, legmentesen elzáró hűvellyel, mely lezuhva a pánczát, önmikéddőleg egyenesen bevonja ragadó anyaggal. 3-300 legyet képes mindegyik összefogni néhány óra alatt. Legyek által hámozott ellopott lakások, konyhák, irodák, vendéglők, műhelyek, szilletek stb. rövid idő alatt teljesen megtisztíthatók, 100 db. postadobozzal, 3 állvánnyal és utasítással 2 frt. 7820

HAASZ FERENCZ-nél Bács-Szent-Tamásán.

Szt.-Lukácsfürdő.
Étterem, kávéház és amerikai bar.
Helyiségeiben egész nap
KATONAZENE.
Étkezés teríték szerint.
Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.
Tisztelettel Fodor L. József.

Selyem-damasztok

75 krtól 14 frt 65 krig

méterenként és selyem-brocátok — saját gyárainkól

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima-csíkos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámtmentesen és házhoz szállítva.
Minták postafordultával.
Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(ca. és kir. udvari szállító).

„EGYETÉRTÉS”

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1898. Kossuth Ferenc, felolvasó szerkesztő, XXXII. évfolyam, főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközökkel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar ujra elmaradój, új előzeteket szeressen, hanem mindenkor kellő szívnélvonalon álló közleményeit, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik rá, jó hírnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetőit kápelja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a szót elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyit tud közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünneppapoknál történik. Ilyenkor az Egyetértés 12-20, illetőleg kisebb alkalommal számúval 36-40 oldalnyi terjedelmű. Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely tudósításokat minden pártzsinatnak olvasó előtt is élvezhetővé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcsa- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt között regények 400-500 nyomtatott ivre, vagyis 40-50 rendes regény-kötetbe ragadnak. Ily 40-50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közlőnk kitűnő és elsőrangú publicisztikáit által írott vezércikkeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvortait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasnapokint megjelenő egy-egy szaklapot pótló Irodalom, Tanügy és Mezőgazdasági című országos hírvortalokot s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar-művelődési rovatait és megbízható társadalmi tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltőbb:

Egész évre	20 frt
Fél évre	10
Negyed évre	5
Egy óra	1

Előfizetéseket legzérszerűben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Antik butorok, bronce-ok, meissenai és Alt-Régiségek • Wien porcelánok, antik ékszer, nippel, kepek és bronce-csillárok most olcsón kaphatók! RÉTHI ZSIGMOND-nál VI. Granátos-utca 8. Hagyatékok megbecsülteknek és esetleg megvételnek.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségél, a torok és légzési szervek működési zavarainál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLAI

vesztők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúak bizonyultak 7820

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon: „Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-kört 17. sz.

„Meváltó” gyógyszer-tára Puj, Erdély Hunyadmegye. Ha szereti gyermekét, használja a kitűnőnek elismert Kárpáti egészségügyi gyermek-tápkávélt. Kapható a legtöbb gyógyszer-tárban s minden nagyobb kereskedésben. 1 doboz ára 18 krajczár. Budapesti főraktár: 7533 EGGER-féle gyógyszer-tára „Nadorhoz”.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő
Budapest, Kerepesi-ut 63. sz. I. em.
24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az összes 7066
bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat, aseppl, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézorr, faszop, végtagos, hajkorpá, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és kéz ápolására.
Fellüő eredménytel gyógyítja a ütös betegségek név alatt ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit.
Rendel: délelőtt 8-12, d. u. 3-5 és este 7-8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszerokról is gondoskodik. Mindenkor mély diszkréció.

Technikum Limbach i. Sa.
Maschinenbau- | Hochbau-
Elektrotechnische | Tiefbau-
SCHULE.
Kein Diktieren. Elektrotechnisches Laboratorium. Eigene Lehrmethode nach den von der Direktion herausgegebenen gesetzl. geschützten Werken für Schul- und Selbstunterricht: 1) Maschinenconstruktion, 2) Werkmeister, 3) Elektrotechnische Schule, 4) Baugewerksmeister, 5) Polier, 6) Tiefbautechniker. Prospekt des Technikums und der Werke kostenlos. Die Direktion: MÜLLER. 7813

Alamilag kedvezményezett gőzerőre berendezett első magyar
Torony-óra-gyár 7615
Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII., Kaszany-utca 3. sz. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

Institut Delessert.
E nyelvtanító magánintézetben, mely 1864-ben alapított, fiatal emberek egy év alatt 3 nyelvet alaposan megtanulhatnak. Tanított nyelvek a francia, angol, olasz, spanyol és esetleg a német. Főczél kereskedelmi levelezők képzése. Az intézet francia Svájcban Waadt Kantonnak Lucens falujában van. Jeles berendezés; kényelmes bennlakás; mérsékelt díjak. Értesítéssel, fölvilágosítással szolgál
7819 az igazgató.

Minden gyomorbeteg igyék
Klösterle savanyúvizet
gyógyforrás Karlsbad mellett.
Főraktár Magyarország részére
BUDAPESTEN,
VI., Nagymező-utca 25. 7817

Szépség és egészség.
Korunk főnyalvája az idegesség az vértelenesség, melyből származik a leggyakoribb kór az idegesség. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a
Vasas chinabor
1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
Sherryval vagy kávéval és minden hasznosított készítmények között a legjobb chinorjait és vasat tartalmazza.
Kinek van szeplője? vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonságos megoldást annak elhárítására szolgál a világkírá
Serail arczkenőcsőzhöz,
mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztogatást, hanem az arczbort vakító fehérré, tisztává és üdévé teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor: doboz 3 szatában 70 kr. Postán franco küldve 1 frt 5 kr. Szappan: doboz 1 drb. 30 kr.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: 7489 Török József gyógyszer. utnál és minden magyarors. gyógyszer-tárban.

„Budapest”-szálloda Miskolczon.
A tisztelt utazó közönséget van szerencsém értesíteni, hogy a „Pest városához” címzett szállodát Miskolczon átvettem, azt teljesen átalakítottam, jónonnan berendeztem és f. évi augusztus hó 18-án
„BUDAPEST-SZÁLLODA”
cím alatt a forgalomnak átadtam, kérve szállodámnak minél gyakrabban való látogatását.
Szobaárak világtólvalással és kizárólagossággal együtt 80 krtól 2 frt 50 krig. — Szállodám a színházal szemben a város középontján fekszik, villamos vasut a szálloda kapujáig közlekedik. — Telefon a házban van.
Kiváló tisztelettel
Pfenning József
szállodatulajdonos.
7799

Alapított 1820.
Miután üzletemet
Váci-utca 2. szám alá
(az újonnan épült gróf Szapary-féle palotába, a Zsitár-utca-utával szemben) helyeztem át, ajánlom a n. é. közönségnek a legujabb
szőnyeget,
butorszöveteket,
csipke- és szövet-függönyöket,
lópokróczokat,
valódi szmirnai- és perzsa-szőnyegeteket.
Az iskolai idényre!!!
Flanell-takarók, ágy- és asztal-takarók,
angol utazó-plaidek,
minden a legnagyobb választékban, a legmérsékeltbb árakon. 7812
JOANNOVITS DÖME
Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.

Kossuth Lajos-utca 1. szám,
(a Ferenzielek bazárjában.)
Ajánlja műtermét mindennemű fölvetőlekre legnagyobb formátumig. Külön műsokszorosító osztály.
Heliogravure, Autotypia, Fototypia, Fénynyomat.
Telefon összeköttetés. 7544

Z. BÁRDI GABI GRÓFNÉ
Ó Művészet — elismert fővárosi szépség — legújabbabb kollektív-cikkelt
Satanella - hölgyor
(féhér, róza és krém) és **SATANELLA-CRÈME**
bájos szépség, üdö és hűfőher arcz azonnali előállítására!
A határ szent le és külön-külön használható! Annnyban különböznek a több készítményektől, hogy használata minden időben ábban lehet hagyni — a nélkül — hogy a legkisebb foltot vagy ráncot hagyja maga után. Nem maró és nem éget! 7785
Satanella-hajszesz
mely a hajhullást akkor is megállítja, ha az a legnagyobb betegségek következménye; hajnövekedést elősegíti; megőrzi a hajszesz természetes színeit; Erényi Béla gyógyszerész, Szabadkaiállon (Posta). Főraktár: Török József Király-utca, Molnár és Moser Koronakereskedés-utca, Lux Mihály Múzeum-körút, Maljthényi Béla Egyetem-utca.
Ára 1 forint.

A női szépség
fontartására és emelésére a legkitűnőbb szer:
Cornelia-arczenőcs
(törvény által védve) 7706
mely az arcznak üdö, meglepően tiszta fiatalos színt kölcsönöz a mit semmi más szerrel elérni nem lehet. Kétféle szer: majfoltok, szeplők, pattanások, pórszemek (mitesszer), túlvörös arcz és a bőr minden tisztáltságra ellen, a szára vagy barna arczbort vakító fehérre teszi. Egy kis tégely ára 1 korona. Egy nagy tégely ára 2 korona. — Ezen közkedvelt szer kapható:
LESZKOVÁZ MILETA
„KORONA” című gyógyszer-tárban.
Ó-Verbászon (Bácska), 150.
Postai megrendelés-nél nyom ponderek, szappanok és illatszerek hozzácsomagolásra ajánlatnak.
Viszonteladók kerestetnek.
Főraktárak Budapestben: Török József gyógyszer-tára, Király-utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszer-tárban Váci-kört 17.

LOHSE-féle LILIAM-RIZSPOR
rendkívül finom, bársonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi Poudre de riz és szíros rizspornál, a bőrhöz kitűnően s láthatatlanul tapad. Ugy napra mint este.
Fehér és rózsaszínben szokék számára, sárga (rachel) barnák számára; doboza 2 frt. 7069
Vételnél mindenkor a teljes egészre kell ügyelni:
GUSTAV LOHSE BERLIN,
45. Jägerstrasse 46.
kir. udvari illatszerezés.
Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszer-tára és illatszerezésében.

Legjobb és leghíresebb pipere hólgyor: a **La VELOUTINE** Kijönleges Rizspor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A NAGY KRACH!
New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg a nagy esztendőgyár indította áreszte magát egész korszakát - a munkadíj csekély megtérítése mellett elajándékozi. En vakok felhatalmazva ezen megbízást eszközölni. En tehát minden embernek adom az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr. megtérítése mellett és pedig:

- 6 db legfin. asztalkést val. ang. pengével,
- 6 db amer. szab. eszt. villát egy dróbból,
- 12 db . . . . . avokanalat,
- 12 db . . . . . kávékanalat,
- 12 db . . . . . levesmerőkanalat,
- 12 db . . . . . tejmerőkanalat,
- 12 db . . . . . tojástartót,
- 6 db angol Victoriatálcát,
- 2 db pompás asztali-gyertyatartót,
- 1 db . . . . . fészfűzőt,
- 1 db legfinomabb orukorsósrot,
- 44 db összesen csak 6 frt 60 kr.

A fenti 44 tárgy eszt. 40 frtba került és most ezen minimális árért. 6 forint 60 krajczárért kapható. Az amerikai szab. eszt. egy teljesen fehér sém, mely eszt. azinál 25 éven át megtartja, miért is jóttál vállaltatik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés nem szélhámosság.

ezennel nyilvánosan kötelezem magamat arra, hogy ha az árú nem felel meg, kifogás nélkül visszazárazmatom a pénzt. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos házassági és alkalmi ajándéknak és jobb hártársók részére.

Kapható csak HIRSCHBERG A-nál az egyesült amerikai szabad. eszt. gyár főképviseletéségénél. Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.

Széküldés a vidékre utánvéttel, vagy az ország előleges beküldése mellett. - Tisztító-por hozza 10 kr. Csupán az itt látható védjeggyel való. (Gyógyeségi árc.)

AMERIKAI PATENT
Kivonat az elismerő levelekből: Becs. evészküldeményét megkaptam, melyvel nagyon meg vagyok elégedve és kérem még egy olyan garnitúrát, 14 db. amer. szab. eszt. után. Köszönet. Bozovics, Kr. Szörényim. 18/7. 806.

Keresztos S. Honlapbíró
"Az első küldeményvel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. Kálcsa. Majoros János, kanonok.
"A küldeményt vettem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. Bántfy báró 6 excell. Kolozsvár.

KÉPZŐ-ÉRTÉKES
FOTÓGRAPHIAI MŰINTÉZETE
A LEGJOBB Kézli
GLICHÉT
mindennemű
HOMIAKÁNYTAL
BUDAPEST
Szentkirályi-utczán

Kittintetve az 1897-iki párisi iparkállításon.
FÖLDESZ L.
puskaműves
BUDAPEST, Muzem-körnt 3. sz.
Kétesőví Lefouchoux vadászfegyver 15 frt, kétesőví Lanester hosszú kulccsal 18 frt 50 kr, kétesőví Lanester kakas közötti kulccsal 23 frt 50 kr, kétesőví Lanester kakas közötti kulccsal, pa-készcsőví Lanester damaszt csővel 34 frt, kétesőví Lanester Pieper-féle finom patkaszeg damaszt csővel 48 frt, Greener rendszerű kétesőví Lanester finom damaszt csővel 55 frt. - Régi fegyverek újakkal kicserélhetők. - Az összes választéskékek, fegyverek és revolverekről szóló illusztrált árjegyzékeket ingyen és bérmentve küldöm. 7772

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű raktárában.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7797
Férfi ingek, Jäger-árúk, vadász és sport-czikkék drág választékban kaphatók.
Kostyúk és Nyakkezők.
párja frt 1.50

Kwizda Fluidja
A kigyó védjeggyel.
Régi jóhírű diastikus emetikus szer (bedrúgósítószer) az emberi test izmainak és inainak erőtlenítésére és erőtlenítésére.
1/2 palaczk ára 1 frt.
Turista-fluid.
Eredményesen használva turisták, kerekpárosok és lovaglóknál által nagyobb túrák utáni erőtlenítésére és erőtlenítésére.
1/2 palaczk ára 60 kr.
Csakis a fenti védjegyes a valódi. - Kapható minden gyógyszerárban. - Főraktár: Kreispotheke, Kornenburg (Bécs mellett). A név, az egy és a csomagolás törvényesen védett. 7639

OSAN
Legjobb a szájnak és fogaknak.
Antiseptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és jóval fölisimítja az eddig ismert legjobb fogszelvényeket.
OSAN fogszelvény ára 45 kr.
OSAN fogszelvény ára 45 kr.
ROZSATEJ
A legjobb és legkezebb egészséges asztali-szer.
1 üveg 1 frt, konzerváló Balsalm-csappan 30 kr.
Tanningene
A legjobb MAJFERTŐKÖR szelvények, barnára, és fehérré. Ára 2 frt 50 kr.
ANTON J. CZERNY-FÉLE, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Budapesti főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészi Király-utca 12. és Egger-féle Nádor-gyógytárban Váci-körnt 17. továbbá minden gyógyszerárban, drogárutárban és partiumárutárban. Széküldés utánvéttel. Magindulás oly helyről, hol még raktár nincs, fenti czték egyikéből, vagy pedig közvetlenül a szállítóhoz, a Czerny-gyóg. intézetek, Keresztos S. gyógytárba.

Haj-fiatalító
Herm. Jahnke berlini híres vegyész találmánya. A haj-fiatalító nem festi a haját, hanem a fiatalság eredeti és tde hajszinét helyreállítja, a vörös haját barnítja. - Egy üveg ára 2 frt 40 kr. postával bérmentve, a pénz előleges beküldése mellett 2 frt 75 kr. Hozzávaló Brillantine 1 üveg ára 60 kr. postán bérmentve 80 kr. Budapesti főraktár: **EGGER-féle** gyógyszerár a Nádorhoz, VI., Váci-körnt 17. és a Török-féle gyógytár. 7811

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb gyógyes
SAVANYU-KÚT

A ki epilepsiában (enkor-görcsök és más ideges állapotokban) szenved, képen arról szóló fizetőket. Kiváratra ingyen és bérmentve megküldi a Schwanen-Apotheka, Frankfurt a. M.
Arbenz-féle svájci beretvak kicserélhető pengékkel, fölművelés nélkül jószágok és megbízhatóságuknál fogva világ-hírek. Teljes jótállás mellett kapható a gyárosnál és egész Auszria-Magyarországon jobb ártételeiben. - Tessek a védjegyre figyelni. **A. ARBENZ**, Jongne (Lausanne). 7782

Zürich világhíró selyemkelméit
a legújabb, legmodernebb minőségben, fekete, fehér és a legvilágosabb színes mintákban kaphatja ön igazi gyári áron porto és vámmentesen egynesen házhoz szállítva. Ezer meg ezer előmerő irat. Minták postafordultával.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selyemkelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7784

WEINWURM ANTAL
fényképés elő magyarországi chemigraphiai műintézete.
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Készít mindennemű czinkesűű díszot, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, hálósotok fotolithographia után a legújabbosabban eszközöszítetnek. Külön berendezés minden kívül való fénykép felvételekre.

KIRÁLYNŐ-ARCZCRÉME,
legjobbnek ismert arczszépítő a vilagon.
Ezen arczéme a legdrágább 146 alatt eltávolít az arcról minden bőrtisztáltságot, a m. sepió, pócsenes, métesor stb. a színt, bőrfélszere és idev teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy üveg 70 kr., királyne-arczéme csappan 1 db 20 kr. - Kiváló-hólgyor fehér, róza és cztéme színen 1 doboz 70 krajczár. Széküldés utánvéttel.
Temesváry József
Annyol-gyógyesztára Zombor, Jókai-tér 2. Budapestben Török József gyógyesztárban, Király-utca 18. sz.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkittintóbb, teljesen ártalmatlan, vegyítet és szírmentes készítmény a 7502
Margit Crème.
Rövid idő alatt színtet szepít, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit-lesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tde bájos arcszínűt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hólgyor 60 kr., 3 színen. Margit csappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr.
Készítő **FÖLDES** gyógyesztára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: **Török József** gyógyesztára, Budapestben Király-utca 12.

Magyarország legszebb látványossága
Városliget Andrassy-ut végén.
A hódoló diszfelvonulás
Óriási körkép.
festette Eisenhut Ferenc.
Látható reggel 9 órától estig.
Belépő díj 50 krajczár. 7803
Gyermek- és katonajegy örmestertől lefele 30 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG
36. SZÁM. 1898. BUDAPEST, SZEPTEMBER 4. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre - 6. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félre - 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.- félre - 2.50 Külföldi előfizetéseket a postaiag meghatározott viteldj is csatolandó.

KORONÁZÓ ÜNNEP HOLLANDIÁBAN.

A KIS, DE GAZDAG és különösen keletázsiai gyarmataiban hatalmas Hollandia fényes nemzeti és állami ünnepet rendez fővárosában, Amsterdamban, abból az alkalomból, hogy ifjú királynéja, **Vilma**, augusztus 31-ikén, életének 18-ik évét betöltvén, törvény szerint nagykorúvá lett s egyidejűleg önálló birtoklásába lépett a királyi méltóságnak és hatalomnak, melyet eddig anyja, **Emma** királyné viselt és gyakorolt helyette.

Vilma királyné csak tíz éves volt, mikor Hollandia koronája atyja, III. Vilmos király elhunytával, 1890-ben reá szállott. Őt illette a trónöröklés, mert 72 évet élt atyja utolsó férfi-sarja volt családjának, a Nassau-orániai uralkodó-háznak. Zsófia württembergi hercegnővel még 1839-ben kötött első házasságából voltak ugyan fiai, de azok, valamint egyetlen testvére, Henrik herceg is, még ő előtte elhaltak. Főleg családja kispusztulásának esetleges meggátolása végett tette az özvegygő lett király, hogy első neje halála után két évvel, 1879-ben újra megnősült, feleségül vévén a 19 éves Emma waldeck-pyrmonti hercegnőt, ki a következő 1880. év augusztus 31-én egy leánygyermekkel, a most már önállóan uralkodó Vilmaával ajándékozta meg 62 éves férjét, a mivel úgy őt, mint Hollandiát nagy aggodalomtól mentette meg mind a mellett, hogy ez az esemény az uralkodó-háznak csak női ágon való folytatására ígért biztosítékot.

Az eleitől kezdve igen visszavonultan élt öreg király rajongó szeretettel csüngött egyetlen gyermekén, kit világra jötte óta örökösének tekintett, mert az 1848-iki alkotmány a férfi-ág kihaltá esetén a női ágra is kiterjeszti a trónöröklés jogát. Ifjú nejevel együtt maga vezette a szép testi és lelki tulajdonokkal megáldott gyermek nevelését, melynek gondja azonban tíz év múlva egészen az anyára hármlott, mivel az öregkirály hosszasan betegeskedés után elhunyt.

Az özvegy királyné az 1884-iki törvény értelmében regens lett leánya mellett, kinek nevelését úgy folytatta, hogy az egész ország elismerését kivívta. A kis királynő ügy műveltség, mint honleányi érzület dolgában példaképe lett a holland nőnek; nemességét pedig azzal tanúsította, hogy serdülő kora óta a legmelegebben érdeklődött minden jótékonyági ügy iránt. S ezzel olyan népszerűségre emelkedett, hogy az egész holland nemzet már is rajongó szeretettel veszi körül, s a legnagyobb örömmel várja szeptember 6-ikát, mikor Vilma királynő ünnepeken átveszi uralkodói teendőit. De nem kevesebb örömmel néz azon nem távoli esemény elé is, midőn a királynő szíve választottját, a vele rokon **Bernát Henrik** szász-weimari herceget, férjévé teszi s maga mellé trónjára emeli.

Legújabb fénykép után. **VILMA, HOLLANDIA KIRÁLYNŐJE.**

Vilma királynő eddigi élete legnagyobb részt tanulással, nagy hivatására való előkészítéssel tölt el. Országá és népe alapos megismerése végett nem egyszer bejárta anyjával Hollandiát; de serdültebb korában külföldi utazást is tett. Volt Németországban, Svájcban, Franciaországban és Ausztriában, s 1896 nyarán megfordult hazánkban, Budapestben is, hol azonban csak néhány óráig tartózkodott, mialatt sétakocsizást tett a főváros nevezetesebb utcáin. Nálunk különben nem egészen idegen vendég volt a bájos fiatal királynő, mert anyai ágon több magyar főri családhoz rokoni kötelékek fűzik, a mennyiben edes anyjának egyik közeli rokona, Hermann waldeck-pyrmonti herceg 1833-ban gr. Teleki Ágost vette nőül, ki ma is él, de özvegy, mert férje 1876 októberében elhalt.

A trón személyes birtoklásába való beiktatás ünnepét Amsterdamban, Hollandiának tengerparti fővárosában, a Nieuwe-Kerk-ben (új templom) fogják tartani, szigorúan a hagyományos szokásokhoz ragaszkodva.

A koronázó templom történeti nevezetességű hely. Ott kiállottak ki 1814. március 29-ikén, Napoleon bukása után, Oránia herceget, a mostani királynő dédatyját szuverén herceggé s ugyanott avatták föl 1815. szept. 21-ikén Hollandia királyává. II. Vilmos és III. Vilmos, a mai királynő elődei is ott tették le a koronázási esküt.

Az „új templom” szép gót építmény, mely a XV. század elején épült. Eredetileg 34 oltára volt s rendkívül gazdag díszítmények ékesítették, a melyeket azonban 1578-ban, mikor a város protestáns hitre tért, eltávolítottak. Ma kivált sok szép síremlékről híres, melyek közül legnevezetesebb az 1676-ban esatában elesett **Ruyter** tenger-nagynak, a hollandok egyik legnagyobb nemzeti hősenek sírja, ki a magyar protestáns gályarabokat is kiszabadította fogságukból. Most, a koronázás alkalmából a padokat, székeket eltávolították belőle, hogy